

Poština plačana v gotovini

V
I
G
R
E
D

ŽENSKI LIST

1930

3

Ne ustrašite se

še tako 'velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhavati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se boste, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

**Schicht ov
RADION**

VIGRED

LETO VIII ~ V LJUBLJANI, 1. MARCA 1930 ~ ŠTEV. 3

M. S.:

Materino pismo.

Glej, trikrat sem se borila zate, v milosti in ljubezni in trpljenju. Trikrat sem te spočela: zame, zate in za cvetove na tvojih vejah. In trikrat sem te darovala zakonu časa. Ko je tvoja duša stopila v mojo kri, tedaj si stala kot zvezda na nebu moje sreče. V svoje sklenjene roke sem te položila kakor molitev; in svoje telo sem ti dala v službo. Dolge mesece sem se obračala samo na znotraj; oblikovala sem tvoje bistvo iz svojega. Vse moje luči so zagorele v svetilkah, ki sem jih zate postavila; trnje in kamenje sem pospravila s tvojega pota. Služila sem ti, kakor bi služila Bogu, če bi prišel v mojo izbo in v revščino naše zibelke.

Ko sem te morala postaviti v svetlobo človeškega dne, sem te drugič spočela: v moje roke, v revščino mojih dni te je Bog položil kot dragocen kamen.

Tvoja svetloba je bila moja luč in tvoja ljubkost jasni žar mojega čela. In ko se je zbudilo dvoje tvojih sinjih nebes, je vzhajalo moje solnce.

Ko si me osrečila s prvim pogledom, s prvim smehljajem, v katerem je bil še sijaj onostranstva, tedaj si me obogatila; nad kneze sveta si me postavila. Solnce in luna sta videla krono na moji glavi. Trdota dela mi je bila podložna in žulji mojih rok so zažareli v čudovitem blesku.

Ko te je srečal božji znanilec, ki ti je dvignil sedmero kopren izpred tvojih oči, ko si pred odprtimi durmi skrivnosti življenja stala in hipoma spoznala, da je zemlja rdeča, da le ozka bela stezica vodi preko nje, kakor zamah Gospodovega meča, tedaj sem te tretjič prejela. Svojo ljubezen sem pregnila čez tvoj blede obraz kakor plašč in sem želela, da si slepa in gluha tisto uro.

V morje hrepenenja in skrbi sem te potopila kakor otok; svoje življenje bi hotela dati za to, da tvoje noge stopajo po beli stezici, da hodiš kakor kraljica, lilijskočista, skozi rožnato cvetoče polje.

Pa božji glas je zapovedoval: Odgrni! Le oni, ki vidijo, bodo šli v moje kraljestvo. Nova mladika je vzbrstela na drevesu našega življenja. Stala si sredi viharja, kakor samotna breza. Belina tvojega debla je tipala skozi noč, kakor čudovita tolažba mojemu srcu.

Ni se ti treba bati, ker je stezica ozka. Oni, ki hodijo po njej v neomadeževanih čevljičih, se ne spotaknejo. Potem boš doma, kakor v svetli hiši, dokler ti ne vzcveto modri cvetovi v tvoje čakajoče izbe, dokler ti ne vzide krona nad novim dnevom. Potem boš prižigala luči v svoji duši, v vseh njenih prostorih in luč bo prižgal v tebi On, ki s človeško pomočjo ustvarja večne vrednote.

Potem boš postala ti ja z, po sledih mojih stopinj boš hodila. Nove vejice bodo rastle kakor zveneče pesmi iz obvarovanih vrhov.

Glej, snemam luč svoje ljubezni in svoje moči, snemam krono s svoje glave in jo polagam na tvojo!

Sveto dediščino ti prepuščam; kakor se nosijo božje stvari, jo moraš nositi. Potem bodo naša debla kakor stebri do nebes in naše cvetje kakor jata belih golobic.

Spoštuj to sveto dediščino!

Mati domovina moli.

Škofijski odbor KA za ljubljansko škofijo je v svojih zadnjih sejah razmišljal, kako bi v našem narodu mogel vzbuditi zavest, da je treba za velike skupne dobrine celega našega naroda tudi veliko osebne in skupne molitve. Zato je sklenil, prositi tudi uredništvo Vigredi, naj v posebnem članku vse svoje naročnice in čitatelje opozori na potrebo molitve za naš rod, posebno tudi za vse one njegove dele, ki živijo v drugih državah, ločeni od domače dežele in skupnosti (v Italiji, Avstriji, kot izseljenci po raznih državah).

Kuga modernega poganstva ter razkroja krščanskega mišljenja in življenja se plazi že tudi v našem narodu. Opaža se to prav posebno pri onih njegovih sinovih in hčerah, ki so iztrgani iz domače skupnosti, kako hitro omahnejo versko in moralno in so potem izgubljeni tudi za naš rod ter kar je še hujše, za Boga in sv. Cerkev. Grozi pa še druga, velika nevarnost: gospodarska propast v borbi za vsakdanji kruh.

Zapadati se moramo vsak zase in vsi skupaj, da je treba poleg dela tudi veliko molitve za naš rod. Mnogo se moli že za velike namene sv. Cerkve, kakor za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, za misijone. A če naš rod izgubi svoj značaj, ljubezen do dediščine svojih očetov, v kateri je najdražje vera in nravno življenje, bo izgubil tudi zmisel za naloge splošnega krščanskega občestva.

Kristus sam nam je naročil: Prosite in se vam bo dalo, trkajte in se vam bo odprlo. Zato molimo za naš rod, da ostane zvest v katoliški veri in življenju po veri! Vse naj družijo skupna molitev za ves naš rod in naj z molitvijo zaživi tudi skupna medsebojna ljubezen!

O. S.:

Pod Antikristovim jarmom.

Mnogi, tudi verni ljudje, so nekaj časa mislili, da bo boljševizem morda ustvaril vendarle nekaj dobrega. Zlasti mi Slovani, ki nam je usoda bratskega ruskega naroda tem bolj pri srcu, kar nismo mogli verjeti, da je boljševizem pahnil ubogi ruski narod v takšno nesrečo. In je res. Z dejstvi moramo računati. Slovo moramo dati iluziji, da bi boljševizem mogel osrečiti človeštvo.

Kruta resničnost, ki jo vidimo v Rusiji, nas uči, da je boljševizem strašno zlo. To je volk, ki se je kazal v ovčji obleki. Boljševizem je zmota in zabloda, ki ji moramo sneti krinko in jo pokazati v vsej njeni strašni resničnosti. Boljševizem upropašča in grozi popolnoma upropastiti ubogi ruski narod. Če bi nič drugega ne bilo, kakor samo to, da hoče boljševizem ubogemu ljudstvu popolnoma iztrgati iz srca Boga in vero, bilo bi dovolj. Kajti že to bi bil začetek gotove pogube in propasti. Večno resnične ostanejo besede, ki se berejo med molitvami na praznik Kristusa Kralja: »Ljudstvo in kraljestvo, ki ne bo služilo Tebi, bo poginilo.« Narod, ki izgubi vero v Boga in zavrže njegovo postavo, je zapisan smrti. Neizogibno. A najhujše je to, da se ubogo ljudstvo boljševizma, ki ga je sprejelo z odprtimi rokami, zdaj iznebiti več ne more.

Neki list je pred leti zapisal, da je glavni krivec, da je Rusija zapadla boljševizmu, Kerenski, ker je pustil boljševike v Rusijo in ker jih ni dal takoj pobesiti. Pripeljali so se namreč pod Kerenskijevo vlado iz Švice skozi Nemčijo v plömbiranih vagonih. Če le malo pregledamo ogramno zlo in strašno zločinstva, ki so jih učinili boljševiki, moramo tudi mi reči, da če že ne pobesiti, vsaj nemudoma nazaj poslati bi bil moral Kerenski boljševike, odkoder so prišli.

Boljševizem ni samo stranka, marveč svetoven nazor, je nov evangelij, nova vera, ki hoče uničiti krščansko in sploh vsako pozitivno vero ter vpeljati med človeštvo popolno brezboštvo. Zato je potrebno, da smo si o boljševizmu vsi na jasnem. Strgati moramo z obličja krinko temu volku, poznati ga moramo, da se ga bomo znali varovati. Zato je umestno, da pišejo krščanski listi o tej strašni »novi veri« in da tudi »Vigred« pokaže svojim čitateljicam boljševistični evangelij in njegove sadove v resnični luči.

I.

Škof dr. Adam Hefter se je nekoč izrazil o boljševizmu na Ruskem: »Das ist die Herrschaft des Antichrist!« — to je gospostvo, vlada Antikristova. »Po njih sadovih jih boste spoznali,« je rekel Kristus. Boljševizem že rodi sadove, vidijo se njegova dejanja in učinki. In iz teh sadov se nam boljševizem v resnici vedno bolj odkriva kot pravi in resnični Antikrist.

Boljševizem že dvanajst let vlada v Rusiji, a nesrečne države ni osrečil, marveč ji je prinesel neizrečeno gorje.

Oglejmo si najprej splošen vtis, ki ga napravi Rusija na one, ki si pridejo ogledat »boljševistični paradiz«.

Lani (1929) meseca junija je potoval preko evropske Rusije in Sibirije tja v kitajsko Mandžurijo avstrijski Nемец. Svoje spomine je popisal v graški »Tagespost« . O glavnem mestu Rusije, Moskvi, je poročal: »Promet v Moskvi je skrajno slaboten, zelo malo avtov, tu in tam kaka droška. V boljših trgovinah, ki pa tudi prodajajo vseskozi samo blago slabše vrste, postajajo okrog nastavljeni brez dela. Samo trgovine z živili so natlačeno polne, čeprav je prav za prav malo izbire. Klobase, prekajena slanina in meso se mnogo kupuje. Zastoj smo si prizadevali, da dobimo bel kruh ali pecivo, naši želodci so se slednjič morali zadovoljiti s črnim, težkim otrobovim kruhom.

Nekdanji aristokratski deli mesta so brez vsakega prometa, predvrtovi popolnoma zanemarjeni, velika stanovanja spremenjena v mala stanovanja. Tudi na glavnih prometnih cestah malo ljudi; mnogo trgovin je zaprtih. Vsem trgovinam, brez razlike, pošilja blago vlada in jih nadzoruje, tudi računovodstvo ima vlada sama v roki. Potreba in poraba (konsum) sta strašno nazadovala. Svetovno mesto Moskva ni več.«

Ko se vozijo proti evropsko-azijski meji, poroča: »Na daleč in široko nobene vasi, nobene hiše, niti koč. Par govejih čred so senzacija, ki pa so tudi, čim dalje gremo proti vzhodu, vedno bolj redke. Polje je redko in še tisto ni skrbno obdelano. Neobdelane zemlje strašno mnogo, zdi se, da manjka ne samo volje, marveč tudi strojev, semenskega žita in živine za vprego. Kmet, se zdi, obdeluje samo toliko, kolikor sam potrebuje za največjo silo.

Sedemnajstega (junija) smo se peljali mimo Perma, velikega obmejnega mesta Evrope... Čim dalje pridemo na vzhod, tem bolj pusta je pokrajina, nič razen stepe in redki gozdovi nas spremljajo. Osemnajstega zjutraj smo se peljali skozi Omsk. Tudi pokrajina okrog Omska je prav tako enolično pusta. Omsk sam je raztegnjeno mesto iz preprostih lesenih hiš ter ometanih zgradb iz opeke. Nepravilne ceste so kilometre dolge, zelo zanemarjene, hiše umazane in zanemarjene. Tudi tu kot povsod v ruskih mestih obilica anten na strehah, a nobenega prometa. Mesto leži kot izumrlo. Na postaji tabori zopet množica podeželskih ljudi z vso svojo ropotijo, ljudje sedijo, spijo, jedo in kadijo. Nobenega veselega obraza, vse strmi topo pred se. Ni bilo mogoče zvedeti od njih, kam gredo. Brezbrižno zro v vprašalca ali pa nekaj zamrmrajo, česar noben človek ne razume.

In čim dalje pridemo, tem bolj razpala se kaže Rusija. Celo vodni stolpi in kurilnice so v razvalinah. Tovorni kakor osebni promet je vedno revnejši; mnogo postaj je opuščeni.

Devetnajstega junija smo prišli v Krasnojarsk. Tipično sibirsko mesto z raztegnjenimi, kilometre dolgimi, širokimi cestami, obrobljenimi od ubožnih lesenih hiš. Potapljamo se v blatu. To mesto napravi popolnoma mrtev, zapuščen vtis. Velika tovarna za vagona večidel stoji.

Dvaindvajsetega ob pol enajstih dopoldne smo prestopili rusko-kitajsko mejo.

Od zdaj naprej smo videli na vseh kitajskih postajah kitajsko policijo in japonsko vojaštvo. Povsod največja snaga in red v nasprotju z Rusijo, kjer se vse bliža uničenju in razpadu. Tudi v poljedelstvu izgleda v Mandžuriji popolnoma drugače. Polja, na katerih je videti mnogo kmetov pri delu, so vseskozi lepo obdelana, vsak prostorček je skrbno izrabljen. Velike črede goved, krav, konj, ovc oživljajo popolnoma brezdrevesne stepe.«

To so vtisi avstrijskega Nemca o Rusiji. Žalostna, brezupna slika.

V časopisu »Revue des Deus Mondes« je objavil pred kratkim svoje vtise o boljševiški Rusiji neki Francoz na sledeči način:

»Videl sem zelo mnogo dežela, toda še nikdar nikjer se nisem čutil tako tujega kakor v sovjetski Rusiji. Glavni čut, ki me je prevzel takoj ob prihodu, je bil, da sem popolnoma cropan vsake svobode, da sem v vsem svojem dejanju in nehanju in celo v svojih mislih podvržen surovi sili. Jakosti tega čuta si ni mogoče predstavljati. Že pri prekoračenju meje, ki je označena z železnimi drogovi, opaziš čudno ozračje ruskega molka, tega molka, ki sem ga našel povsodi in ki daje masi ruskega naroda pečat pobitosti in plahosti. Tako je, kakor bi se vsak bal svojega lastnega glasu.«

V Moskvi: »Moški in ženske so slabše oblečeni nego katerikoli drugo delavstvo v Evropi. Videti ni ne ovratnikov ne ovratnic; moški nosijo samo čepice, ženske čepice in rute. Tod in tam kak avto. Molčeči ljudje, ki se počasi pomikajo po ulicah, so v pravem pomenu besede »masa«, v kateri si je vse podobno, kjer vsak posameznik utone v neusmiljeni enoličnosti.«

»Nova ruska družba, ki jo gradi peščica mož, nudi zgled največjega nasprotja v primeri z drugimi evropskimi deželami. Ni je dežele, kjer vere, družine, svobode in posesti ne bi vsaj dopuščali, le v Rusiji so te pojme odpravili in jih hočejo popolnoma iztrebiti. Vse se žrtvuje propagandi, vse se v njej osredotočuje.

Trenutno je sovjetom največ na tem, da izbrišejo iz ruske duše vsako sled vere. Nobeno sredstvo jim ni preslabo, da bi nekdanje tako močno rusko versko čustvo zadušili in izkoreninili. Sicer imajo ljudje še precej svobode za versko udeleževanje, ker pač ni lahko mogoče namah zapreti vseh cerkva. Toda odločilnega pomena je prepoved, da se na nobeni šoli ne sme vršiti verski pouk. Vsak tak poskus se strogo kaznuje.

Obiskal sem vse mogoče cerkve ob vsakem dnevnem času in vedno sem našel v njih mnogo žensk in moških. Nikdar pa nisem videl v njih otroka. Povsodi naletiš na najmrzkejše, najnižkotnejše zasmehovanje vere: na pijanega Kristusa na ženitnini v Kani galilejski, razcapano proletarce in poleg Kristusa v ničemurni meščanski obleki itd. Take bogokletne slike širijo film, radio in plakat, bogokletna zasramovanja bijejo prebivalstvu neprestano na ušesa. Pravkar sem prišel iz neke cerkve, na kateri so križ nadomestili z rdečo zastavo. Kor je prepreden z rdečo tkanino in ravno tako prižnica, s katere pridiguje mlada ženska proti Bogu...«

Smili se nam ubogo ljudstvo, ki je postalo tiho, plaho in prestrašeno in ki ga boljševiki hočejo zdaj pahniti v najhujšo nesrečo, ki more zadeti kako ljudstvo: iztrgati ljudstvu iz srca vero in Boga!

In še eno pričo hočem navesti, Amerikanca J. Righta, industrijalca, ki je obiskal septembra 1. 1929 Rusijo v družbi 30 trgovcev in finančnikov iz Zedinjenih držav. V londonski »National Review« je poročal:

»Od trenutka, v katerem smo zapustili naš parnik, smo srečali samo revščino. Ta revščina tvori značaj vse velike dežele. Leningrad, Moskva, Kijev, Sevastopol in Jalta, kjer smo bili, so niz obupanih slik.

Vse rusko prebivalstvo je izredno slabo oblečeno. Obleke so razcapane, čevlji so pod vsako kritiko. Naši voditelji (od boljševiške oblasti jim prideljeni voditelji — boljševiki, op. por.) so nam poskušali zasenčiti to bedo, a se nismo dali prevariti. Videli smo zgolj pomanjkanje in veliko bedo. Ni govora o poslovnih stikih s slično državo.«

Zopet moramo reči: ubogo ljudstvo!

(Dalje prihodnjic.)

Moj poklic.

Na naš poziv pod tem naslovom v 1. štev. letošnje »Vigredi« smo doslej dobili že precej odgovorov, ki pa še vedno prihajajo. Vprašanje je zdaj, kaj naj pride v »Vigred«: naj ponatisnemo odgovore v celoti ali jih podamo le v posnetku? V dopisih nas nekatere čitateljice prosijo, naj jim svetujemo glede izbire poklica; spet druge so kar radovedne, kakšne svete bomo glede tega dajali. Tega mnenja smo, da kakor mora zdravnik bolezen prej poznati, preden zdravilo zapiše, takó moramo tudi mi prej vsaj nekoliko in na splošno poznati, v kakšnih poklicih so Vigrednice in kakšno stališče do poklica zavzemajo, potem šele pridemo z nasveti in navodili, vkolikor jih poznamo in zmoremo.

Najprej torej pregled! Nekaj dopisovalk stoji še pred izbiro poklica, t. j. hodijo v meščansko šolo ali so po dovršitvi osnovne ali pa meščanske šole še doma pri starših. Pri prvih, t. j. teh, ki hodijo še v šolo, stvar še ni tako pereča in nujna, ker imajo še časa, da svoje nagnjenje za ta ali oni poklic spoznajo in se mirno odločijo. Če nam torej nekatere izmed teh v svojih odgovorih razodevajo, da imajo veselje zdaj za učiteljski, zdaj za trgovski, zdaj za zakonski stan, mi na vse to molčimo: čas prinese odgovor. Težja zadeva je z drugo skupino, t. j. s tistimi, ki so dovršile meščansko šolo in bi rade kam vstopile, pa je vse prenapolnjeno. Odgovoriti na njih vprašanje, kam naj se obrnejo, se ne more z enim stavkom, pa tudi ne s celim sestavkom. Pred leti — pred vojno — je bila v Jugoslovanski knjigarni izšla drobna knjižica (spisal jo je bil prof. Fr. Jeran) s pregledom vseh raznih poklicev, dosegljivih z raznih stopenj predizobrazbe. Pa takrat meščansko šolstvo še ni bilo pri nas razvito; zdaj bi bila potrebna taka knjižica v pomnoženi izdaji. (Piscu teh vrstic ni znano, ali je druga izdaja izšla.) V to skupino spadajo tudi dopisovalke, ki nam sporočajo, da so iz kmetiških hiš in da morajo, ker je več ctrok, začeti kak samostojen poklic, pa je težava v tem, ker se starši ne strinjajo z željo hčerke. Vendar pa je iz dopisov razvidno, da se bo stvar ugodno rešila, ker opazujemo pri dotičnih dekletih i močno voljo do daljnje izobrazbe i ljubezen do staršev.

Nadaljnjo skupino tvorijo dopisovalke, ki so se sicer že odločile za neki poklic oziroma so bile privedene — morda proti volji — vanj, pa imajo sedaj velike težave. Tako n. pr. čitamo v enem dopisu: »Dasi sem želela iti v trgovino, mi starši niso pustili. Učila sem se — po njih volji — šivanja. Naučila sem se. Sem mojstrovka. Ali le k trgovini me je vedno vleklo. Imam čez 20 let. Pred kratkim pa sem dobila ponudbo, da vstopim kot učenka v neko trgovino. In dve leti bi trajala učna doba. Ali naj pustim šivanje in grem v trgovino?« Tako vpr. šuje v težkem dvomu. Kaj bi ji svetovale prijateljice? Še dva dopisa spadata sem; dopisnicama je življenje zagrenjeno. Prvo

pismo: »Nisem imela še 14 let, pa sem že morala v tovarno. Dela nas tukaj 40 deklet. Delamo (pletemo) od 7—12, pa od 1—8, torej 12 ur na dan. Nobenega veselja nimam. Edino v delu se zmotim. Ljubeznive besede ni slišati, le karanje in zmerjanje. Tako živim že sedem let. »Vigred« pa rada berem, ker je mnogo podučljivega v njej.« Iz drugega pisma: »Že v zgodnji mladosti sem želela postati frizerka; seveda takrat še ni bilo toliko »bubi-glavic« kakor zdaj. Želja se mi ni izpolnila. Ker sem najstarejša, sem morala ostati v hiši, mami za pomoč. Z 18. letom so me dali v gospodinjsko šolo; zdaj že sama vodim gospodinjstvo. Mama je ves dan v trgovini, jaz pa v kuhinji. Trudim se, da bi imela vse v redu, ali mama vselej najde kaj, da se jezi nad menoj. Včasih si želim v svet, pa na glas ne smem tega v misel vzeti. Težko že prenašam to večno »sekiranje«. Zelo rada bi zapustila domačo hišo. Moja prava mama mi je namreč umrla, ko je bilo meni osem let; v enem letu smo dobili drugo mamo, ki je pa zelo stroga.« Tako ti dve pismi. Naše mnenje o tem, kakor rečeno, pozneje, ko dobimo več pregleda. — Velika večina dopisovalk pa izjavlja, da so v svojem poklicu popolnoma srečne. »Šivilja sem. V začetku je bil uk težak, a premagala sem vse, zdaj sem vsa srečna.« Ali pa: »Vleklo me je k trgovini. Le na mamino prigovarjanje sem se šla učiti šivati. No, zdaj sem zadovoljna. Zdaj bi se še kuhati rada učila. Mami sem jako hvaležna.« Iz dopisov tudi zvemo, kdo je vplival na izbiro poklica: večkrat n. pr. zgled ljubljene učiteljice. »Učiteljica sem. Popolnoma srečna. Imela sem v šolski dobi učitelja (zdaj je že v pokoju), ki nas je znal lepo učiti. Zgodaj sem pričela s samoizobrazbo — pridno sem čitala.« — V posebno skupino štejemo tiste dopisovalke, ki ljubijo svoj poklic iz verskih nagibov, zavoljo Boga. Nič jim ni pretežko. »V mladosti sem želela vstopiti v samostan; no, nisem mogla. Zdaj sem za teto pri hiši. Pa sem srečna, ker so me zgodaj moji vzgojitelji naučili, vse izročati Srcu božjemu.« Ali pa: »Kmetška hči sem. Domače razmere mi niso dopustile iti v samostan. Ko se je sestra omožila, sem jaz odšla v mesto služiti si kruh. Služila sem tudi med Nemci, v Gradcu. Zdaj sem spet v Sloveniji. Mlekarica sem in po hišah pomagam gospodinjam. Sem pa popolnoma srečna: ker sem ostala samska, lahko več storim za katoliško akcijo.« Ali pa: »Od 3. gimn. razreda sem imela pred očmi, da bom lekarničarka. V višji gimnaziji sem pa zbolela. Pustiti sem morala šolo in vse lepe nade. No, ozdravela sem toliko, da sem se naučila strojepisja; odprej — še iz gimnazije — sem znala pa stenografijo. Zdaj sem v neki pisarni. Sem popolnoma srečna, uverjena, da

božja volja
je najboljša.«

(Dalje prihodnjič.)

Pero Horn:

Priprava žene za življenjsko pot.

Zdrava duša.

(Nadaljevanje.)

Najlepše, kar premore stvarstvo, je čista duša plemenite žene. Ta resnica nam daje upanje in možnost, da se človeški rod zopet dvigne in stopi na pravo pot. Zato smo dolžni vsi, ki moremo kakorkoli vplivati na razvoj in blagostanje našega naroda, zastaviti vse svoje sile, da ostane ženska duša čista in zdrava. Poudarjam vsi, zlasti še moški.

Žena živi že po svoji naravi, pa tudi po življenjskih prilikah, vse bolj notranje, duševno življenje. Ne tako mož. Pri tem prevladuje hladna preračunljivost, pri njej čustvo. Trdo življenje in boj za obstanek otopita moža

in ga naredita strogega in trdega, ženina milina in ljubezen pa ga pomirjata, da pozabi na krutost zunanjega sveta. Skrb za ustanovitev, ohranitev in utrditvev lastne družine žene moza z doma v zunanji metež, medtem ko žena v mirnem domu pripravlja pravo resnično srečo. V svoji srčni dobroti in ljubezni pozabi nase, se daruje za dobrobit svojega moža in z veseljem pomaga nositi njegove skrbi. V skriti domači tišini hoče nepoznana živeti, delati zanj, ne da bi zahtevala kaj več mimo zavesti, da je on srečen ob njej.

In kadar on obnemore v življenjskem boju, obupava nad rešitvijo, čbupava sam nad seboj, kdo je mimo žene, ki s svojo nepremagljivo voljo, neomajno vero in zvesto ljubeznijo edina nudi trdno oporo, ki vodi do vstajenja in zmage!

Da, žena je tista, ki edina more dvigniti in vzgojiti moža, trdnega, zdravega, poštenega.

Zena pa je tudi tista, ki po svojem materinstvu ustvarja prihodnje rodove in nanje prenaša vse svoje duševne sile in zmožnosti. Zato je resnično bogat in srečen narod, ki ima mnogo dobrih žen in mater. Mati ne posreduje svojemu otroku samo življenja, ne samo zdravega telesa, ona mu s svojo milino, s svojim zdravim razumom, ki ga spremljata ljubezen in dobrota, daje in pripravlja tudi zdravo dušo, zdrav pogled v življenje.

In to je poleg zdravega telesa odločilne važnosti za otroka samega, pa tudi za njegovo potomstvo. Zato si oglejmo razvoj zdrave duše, ki bo imela nekoč nalogo, pravilno gledati in presojati življenje ter to pravilnost posredovati drugim.

Prvo, najboljše, najsigurnejše sredstvo, skoro bi rekel edino sredstvo za to je zgled. Kaj zaleže, če otroka lepo učim in mu dopovedujem kako in kaj mora delati, kako živeti, kako vse bridkosti tega sveta mirno in vdano prenašati, zaupajoč v Vsemogočnega, če pa otrok vidi, da sam delam in živim drugače. Besede si otrok sicer zapomni in jih tudi v enaki ali podobni zvezi uporablja, kadar se nudi prilika, a sam dela in živi drugače, kakor je pač videl svoje vzgojitelje.

Temu je treba odpomoči, najlepše in najbolje z lepim zgledom dobre žene, ki je možu vodnica in pomočnica, otrokom pa ljubezniva mati.

Po detetovem rojstvu še spi njegova duša. Ni še prebujeno njeno delovanje. Otrok gleda in vidi predmete krog sebe, pa jih ne loči niti po vrednosti niti po uporabnosti, spočetka niti po obliki niti po barvi niti po oddaljenosti. Njegova duša spi in se šele polagoma začne prebujati in dojmiti svojo okolico. Toda v tej dušici so vse potrebne zmožnosti, ki jih bo v življenju rabila. Ima pa ta otrok že tudi nekaj osebnega in posebnega, duševno svojstvenega. To sta njegov temperament in duševno razpoloženje. To je otrok dobil kot prvo doto po svoji materi, oziroma po njej od svojih prednikov. To duševno razpoloženje zavisi zlasti od materinega duševnega razpoloženja v dobi svetega pričakovanja. Mati naj v tej dobi živi v najlepšem razpoloženju, zlasti naj premaguje svoje samoljubje, da se tako s kar največjo vdanostjo žrtvuje svojemu še ne rojenemu otroku. Skrbeti mora za to tudi vsa njena okolica, da ji po nepotrebnem ne dela preglavic in skrbi. Žal je to dandanes precej otežkočeno, ker mora toliko žena zapuščati lastno družinsko ognjišče in hoditi na delo, ker je mož preslabo plačan.

Po rojstvu svojega otroka pa skrbi mati za njegovo duševnost najlepše s tem, da mu nudi zdravo, krepko in naravno hrano, da skrbi za red in čistočo ter sveži zrak, kot smo o tem slišali v prejšnjem poglavju. Brez zdravega telesnega razvoja praviloma tudi ni zdravega duševnega razvoja.

Ko otrok nekoliko odraste, recimo v času, ko shodi in začenja govoriti, tedaj natančno opazuje odrasle, ki jih potem posnema. Tedaj je zgled njegovih

roditeljev, zlasti matere, neprecenljive vrednosti. Kakor vidi deklica, da se mati obnaša do očeta, tako se tudi sama obnaša do svoje nežive punčke, pa tudi do svojega bratca, tako se bo obnašala kot žena in mati... Naj bi vsaka slovenska deklica našla v svoji materi osebo, ki je možu res opora, vodnica in tovarišica, kakor smo jo videli v začetku tega poglavja.

Brez dobrega zgleda ni dobre vzgoje, kajti kar slab zgled pokvari, tudi kazen ne more popraviti.

V igri naj se potem dekliska duša svobodno razvija. Igra pa je tem lepša in zanimivejša, čim več je soigralcev. Zato je tako lepo otrokom v oni družini, kjer jih je več. Žal je težki socialni položaj zlasti med mlajše zakonce zanesel popolnoma pogrešene nazore o življenju sploh in o zakonu posebej. Kakor da bi zakon bil le gospodarska in spolna, ne pa tudi etična skupnost moža in žene. Zakon pa, v katerem se namenoma branijo otrok, ni kaj prida etičen, niti socialen.

Pustimo torej, da se otroci, prav posebno še deklice svobodno razigravo s svojimi bratci. Naj se jim razvije zdrava domišljija, naj se privadijo lepega sožitja in tovariškega sočutja. Nič zato, če pride do malega prerekanja, naj se pri tem navadijo na popuščanje in premagovanje lastnega samoljubja skupnosti v korist.

Tako bodo otroci že od malega postajali socialna bitja in baš žena je krona socialne skupnosti.

Vadimo pa malo deklico tudi na samostojnost, ki iz nje izvirata samozavest in pogum. Pogum, prisrčnost duha in zmožnost prenašati bolečine so lastnosti, ki jih v življenju potrebuje vsaka žena. Doseže pa se to s primerno ostrižostjo. Vzgoja ne sme biti premehka, ljubezen ne sme postati ovira primerne vzgojne trdosti, brez katere se otroci pomehkužijo in postanejo nesposobni za življenjski boj. Zlasti žena in bolečina sta dva nerazdružljiva pojma, narava sama ju je nerazdružno zvezala. Na tem tudi vse tisto sentimentalno in bolestno tarnanje o krivičnih težavah, ki jih je narava naprtila ženi, ne more prav nič izpremeniti, marveč le otežuje življenje in manjša voljo za delo.

Sicer je povsem pravilno, da otroci rastejo v vsem lepem in veselem, kar jim more nuditi materina ljubezen. Res je, da so taki otroci zelo sposobni za življenjski boj in se v njem lažje znajdejo, ker črpajo moč iz svoje mladosti. Saj tudi roža v dobrodejni toploti in pravi negi bolje uspeva kot v mrazu in zanemarjenosti. Kakor pa vsak mrazek ne uniči rože, marveč jo utrjuje v odpornosti, tako tudi primerna strogost in ostrižost ne motita in ne pokvarita mladostne sreče. Ljubezen in strogost si nista nasprotni, marveč se medsebojno podpirata ter pripravljata bodočo ženo in mater na njeno najsvetejše poslanstvo.

Deklico morajo njeni roditelji pripraviti tudi na to, da bo znala vedrega lica preboleti, pozabiti in odpustiti prizadeto ji krivico. Materina ljubezen zahteva od nje, da svojo hčerko nauči prav hoteti in svojo voljo tudi prav izvršiti, a nasprotno tudi, da bo svojo voljo znala o pravem času drugim ukloniti. Privaditi jo moraš še na to, da se ji povsem naravne stvari (kakor kri in drugo) ne bodo gnusile, da bo znala in hotela pomagati drugim, kakor se bodo pokazale prilike za to.

Domača vzgoja, tako telesna kakor duševna, je splošna javna zadeva. Prav posebno javna zadeva je prva vzgoja naših deklic, nositeljic bodočih narodovih življenjskih sil. Narod, zlasti naš mali narod, pričakuje velikih žena, žena zdravega telesa in močne duše, požrtvovalnih mater, skritih junakinj! Take žene pa bodo izšle iz družine, v kateri je mati zgled tihe, mirne, vdane in bogoljubne žene, oče pa vzor družinskega poglavarja, ne pa družinskega tirana. Najlepši zgled take družine je Družina nazareška. (Dal e prih.)

Kako si čuvamo zdravje. (Nadaljevanje.)

Zadnjič smo to in ono povedali o zraku. Seveda, še marsikaj zanimivega bi se dalo o tem govoriti, toda boljše je, da poznamo bistvena svojstva, lastnosti, pojave, ko da se porazgubljam v podrobnosti.

Čému pa bomo posvetili naš pomenek danes? Od zraka do vode ni daleč. Veter malo drugače potegne, pa se na nas vsuje deževna ploha, sneg, toča. Ne bo nam dobro, če se segreti premočimo in premrazimo. Prehladi z vsemi nevarnimi zapletki (nahod, angina, kašelj; pljučnica, španska, revmatizem itd.) so potem na pohodu, pa se jih otesaj, če moreš.

Desettedenski kmetijsko-gospodinski tečaj na Ježici od 4. nov. 1929 do 20. jan. 1930.

Skoraj neverjetno je, koliko in kje povsod se voda nahaja. Zemeljska površina je le v manjšem obsegu suha zemlja, večino nje tvori morje, oceani (Tihi, Atlantski, Indijski ocean), da o vodah (jezerih, rekah, potokih) na suhih tleh ne govorimo.

Toda ne le to, tudi v rastlinah, živalskem telesu je mnogo vode. Stisni bilko, pa boš videl, da boš imel prste vse mokre. A naše telo? Ne boš verjel, da je skoro tri četrtine tvojega telesa sama preljuba voda. Kako da potem nismo vedno mokri? Zato ne, ker je ta voda porazdeljena v dobro zaprtih posodicah — celicah ter ceveh — ožilju.

Da vode ni, sploh ne bi mogli živeti. Kako neki? Če bi pojedli kos trde hrane, bi nam ta prav nič ne koristila, ko bi ne imeli telesne vode. V tekočini prebavnih sokov (n. pr. sline, želodčnega, črevesnega soka, žolča itd.) so raztopljene prebavljalne snovi, ki se loté trde, suhe hrane, jo razkroje, raztopé, da more skozi črevesne stene dospeti tjakaj, kjer je potrebna ali kjer se spravi za kasnejšo uporabo.

Prav tako, kakor se more barka gibati in zibati in pluti le na vodi, tako tudi naša hrana pride v telo in v njem potuje le po telesni vodi. Star znanstven izrek pravi: Corpora non agunt nisi fluida. Telesa se gibljejo le tekoča.

Brez vode v telesu ne bi bilo prekoristne krvi, ne bi bilo znojenja (poleti bi nas zato napadla solnčarica), ne bi bilo bridkih solzic (no, brez teh bi se pa že dalo shajati); ne bi nadalje bilo možno dihanje (pri katerem se s kisikom napaja kri); tudi ne bi mogli hoditi, zakaj brez tekoče krvi mišičje odpove, ohromi; brez vode v telesu bi bili slepi, gluhi, mrtvi.

Brez hrane bi mogli živeti — zlasti, če smo debeli — po več tednov, da smo le imeli primerno pijačo. Ako nam pa zmanjka vode, potem bo naše življenje trajalo le par kratkih dni. — Še prej bi seveda umrli brez zraka; v eni do dveh minutah bi srce prenehalo biti.

Ta ali ona čitateljica bo znabiti delala malo opozicije, češ: Kakšen dan skoraj nič vode ne pijem, pa se vseeno dobro počutim. — Počasi, prijateljica! Same vode najbrž res nisi pila, morda tudi ne vina, limonade; celo kofetek in čaj je lahko izostal. Kljub temu pa je gotovo in res, da si vodo uživala.

Poslušaj: V govejem mesu je dobra polovica vode, v kruhu več ko tretjina; v krompirju tri četrtnine; v kislelem zelju nad devet desetin, v jabolkih, sadju v obče: okoli osem desetin; le, če si bonbone lizala, si dobila vase bore malo vodice, pri četrtr kilograma bonbonov jedva za eno kavno žličko.

Toda kaj bomo govorili samo o jedači in pijači! Brez vode bi bilo še huje. U m a z a n i bi bili, neumiti. Pomislimo le, kakšna bi bila neoprana obleka, perilo, kako bi izgledalo lice, koža. In kakšen duh bi od nikdar umitih ljudi prihajal! Takole mislim, brez vode se ne bi zlepa zaljubila, ker ne bi bilo nikogar, ki bi ostal lep in čeden, nikogar, ki ne bi zaudarjalo od njega.

Zdaj šele lahko ceniš v o d o, to resnično dragocenost in dobroto, pa še zastanj jo dobivamo.

Kaj se pa vse godi z vodo v človeškem telesu? Iz črevesja pride ona v jetra in kri, z le-to pa v vse telesne sestavne dele-organe: v mišičje, zato lahko hodimo, delamo, govorimo itd.; v razne žleze, da potem izločajo koristne sokove (n. pr. slino, želodčne in druge prebavne sokove); v žlezice-znojnice v koži, ki so nam tako koristne posebno poleti, ko je vroče; skratka, sleherni telesni celica je oblivana s tekočino, ki se imenuje telesni sok in ki prihaja skozi stene drobnih žilic do celic neposredno. Obrabljene snovi se pa precejajo iz krvi skozi sito-ledvice v obliki sečne vode, ki se zbira v mehurju.

Če zbole jetra, lahko voda zastaja in se nabira v trebuhu, ki potem močno oteče; če zboli srce, lahko vsled tega prično — zaradi zastajanja telesnega soka — otekati noge, pozneje ostalo telo. Če se vnamejo ledvice-cedilo, mora zopet voda-sok v telesu narasti, nabreknejo potem lica, podkožje, ostala rahlejša tkanina.

Nečista voda — zlasti še neprekuhana — rodi bolezni. Preskrba z zdravo, pitno vodo je eno najvažnejših življenskih vprašanj. Kjer solnce najbolj žge in pali, a ni rek, potokov, jezer, tam nastaja mrtva puščava. Tam bi marsikdo hotel ob hudi žeji odvagati čašo hladne vode z zlatom. Cele karavane so našle smrt v peščenem morju, ker niso dosegle studenca.

In da sredi peščenih valov bujno uspeva zelena oaza, polna življenja, kaj je temu povod? Izvirek in talna voda v zemlji, v kateri so razpredene korenine rastlin.

Ko bi se mogli skriti v bližini samotnega pustinjaškega studenca, bi mogli opazovati vso puščavsko menažerijo, saj daleč naokoli živeče ondotne živali prihajajo tjakaj pit.

Kultura narodov je rastla obenem z napredujočim izpopolnjevanjem naprav za oskrbo pitne, zdrave vode (Egipčani, Babilonci, Asirci, Grki, Rimljani itd.).

Sledove rimskih vodovodov opažamo še dandanes tudi v naših krajih. Nedavno so odkrili preostanke rimskega vodovoda (ki je potekal od Rožnika sem k stari Emoni) na sedanjem uršulinskem vrtu.

Za zgradbo cest, vodovodnih naprav, kopališč so bili Rimljani pravi tiči.

Kako pa skrbimo za pitno vodo dandanes? O tem prihodnjič.

(Dalje prihodnjič.)

Ksaver Meško:

Molila je zame.

Bolest in radost je življenje. Kako pa deli nevidna roka eno in drugo, zakaj nam odtehta zdaj toliko bridkosti, a sladkosti tako majhen drobec, kdo bo prodril tem skrivnostim do dna, kdo se bo prerekal z večno močjo, ki deli in daje po svojem preudarku in svoji volji, ne po naših željah!

A blagoslov je v tem, da je v življenju oboje. Sredi trpljenja in mraka nas osreči kdaj dobron smehljaj; najtemnejšo noč srca nam razsvetli večkrat topel žarek trenutnega prijaznega pogleda; v zimo in oledenost misli nam pade sočutna sladka beseda, in glej, zaveje skozi dušo kakor pomladi božajoči, oživljajoči dih: cvetje vzbrsti nenadoma, da se sami zavzamemo, kako je na mah vse prenovljeno, oživljeno, cvetoče in radosti polno...

Bral sem nedavno o materi nemškega pesnika Rainerja Marije Rilkeja. Kako najema svete maše zanj, kako moli zanj. V določenih praških cerkvah, zlasti v cerkvi sv. Henrika in v cerkvi sv. Jožefa darujejo sv. maše zanj. V prazni cerkvi, ob uri, ko ni drugih vernikov in molilcev v njih; prisostvuje stara gospa Rilke sama, visokorasla, suha, resna plemkinja, vedno žalno oblečena. Zelo varčna gospa je, samotna vdova; a za dušni mir sina, ki sta se z njim zadnja leta njegovega življenja, ko je šla ljubezen in pot njegovega srca za drugoverko, potestantko, odtujila, žrtvuje znatne vsote. Rada daruje več, samo da bero svete maše, kadar je sama v cerkvi. Kakor bi bila še po smrti ljubosumna zanj.

In doma toliko premoli za dušni mir rajnega. Nič ji ni ostalo iz bežnega življenja razen stara hiša v Pragi, kjer pa nikogar ne sprejema: vé pač, kaj je v človeku in globoko vkoreninjena katoliška pobožnost. Stanovanje njeno je polno svetih slik. Pred temi moli za sina. Ve pač: slava tega sveta mu ni ne malo pomagala na onem svetu. Njena molitev, ve, mu bo pomagala mnogo več.

Bral sem, bral še in še. In mi je bilo težko in sladko pri srcu. Blagor tebi, Rainer Marija, mati moli zate! Bo li molil kdo zame? Kdo?

Kako zaboli časih osamelost! Težki trenutki so to v življenju!

Nekaj dni nato, na veliko soboto, sem v naglici še obhajal pri stranskem oltarju, kjer je bil tiste dni spravljen ciborij s sv. hostijami. V naglici, zakaj mudilo se mi je: ves dan, do noči, je bila še pot pred menoj — blagoslavljanje velikonočnih jedil od hiše do hiše po vsi obširni planinski župniji. Nasproti oltarju, kjer sem delil sv. obhajilo, je bil v kapelici postavljen božji grob. In pred njim je klečala na golem, mrzlem tlaku, dasi so bile tik pred njo razgrnjene preproge, deklica, lepa in čista kakor angel. Bele, drobne roke sklenjene pred obličjem, je bila vsa zamaknjena v Najsvetejše v monštranci z belim pajčolanom zastrti, vsa pogreznjena v molitev.

Obstal sem za trenutek, strme jo gledal. Toplo mi je postalo pri srcu, solze sem začutil v očeh...

Utrujen sem se vrnil zvečer. Mračilo se je že. A rožni venec in litanije je še bilo treba opraviti v cerkvi.

Ko sem se vračal iz cerkve, je šla ista deklica z majhno, štiriletno nečakinjo, prav proti župnišču. Pa jo vprašam: »Pavlica, za koga pa si danes zjutraj tako lepo molila?«

Modrih njenih oči v temi nisem razločno videl in ne, kaj so govorile. A iz njenega smehlajja so zablesteli drobni beli zobje, še belejši v pepelnatem mraku, in poltihu je priznala: »Za vas.«

Vedela je pač: dolgo, težko pot imam pred seboj, tako zelo potreben sem molitve.

In sem si na tihem govoril: »Bo li molila zame in mi pomagala s svojo molitvijo tudi, kadar mi bo treba nastopiti najdaljšo, najtežavnejšo in najnevarnejšo pot: pot v večnost? In potem: se me li bo kdaj spomnila v molitvi, ki ne bom imel ne matere in morda ne nikogar, ki bi molil zame, kakor moli za svojega slavnega sina mati Rilkejeva?«

T. T.:

Pismo materi.

Zaničevanje, kruta beseda. Grenak, nekaterih vsakdanji kruh; tem grenkejši, čim bližji je, kdor ga deli.

Uboga mama moja, jaz, hčerka Tvoja sem ga Tebi rezala. Kako bridko, pozno spoznanje! In če bo vsaka Tvoja solza v tem oziru moj tožitelj pri večnem Sodniku? Ah, kdaj, kako, popravim to zadolženje, ko Ti poleg tega dolgujem še ljubezen, katero si mi dajala vkljub mojemu zaničevanju.

Tvoja ljubezen, mamica, pa si je mogla nadeti krinko strogosti, očitkov, ki so boleli. In tako in ravno zato me je privedla do spoznanja.

Julija:

Mamica, ti moja lučka!

Materinski dan! Dan ljubezni, kako te ljubim!

Leto za letom ga obhajam s prazničnimi, vedno novimi čuvstvi, leto za letom polagam ta dan sveže, bele rože na črni grob drage mamice in vsako leto zveni nova pesem iz grude ... Vsako leto na praznik naših slovenskih mamie ponese od njenega groba cvetko, ki je priklila iz mrtve tihote.

Letos, mama, gre z menoj kot spomin na ta tvoji dan čudežna cvetka: na dlani se mi je razžarela v lučko, ki je kakor božja kresnička v mehki poletni noči — Mamica, bila si mi v življenju solnček in zvezdica, in veš kaj, tudi v meni se je dvignila močna želja, nadaljevati tvoje delo ljubezni, biti lučka! Gledam, srečujem sirote, osamljene, potrte in obupane; gledam sama vāse zatopljen dekleta, njih obraz je pismo trpljenja. Smilijo se mi! Kaj praviš, li ne bi bilo lepo, da postanem vsem tem lučka, ki s svojo žarko svetlobo privabi na njih trpeča ustna le en sam drobcen smehlaj sreče? Saj veš, mama, kako je toplo, če je v duši smeh!

Spominjam se dogodka: drobno dekletce sem bila še, ko sem nekoč zapazila trpljenje človeka, ki mi je bil drag. Žgale so me njegove solze in se prelile v sklep, da jih obrišem. Zdrobnela sem k njemu in mu z nedolžno porednostjo tako dolgo nagajala, da so se mu ustna razlezla v blažen smehlaj. S trdo, žaljavo roko je pogladil otroka po mehkih kodrčkih. Da mi je nasul polno naročje zlata, ne bi bila z večjo srečo priskakljala k mamici, mojemu neizčrpnemu solnčku!

Nimam te več, mati. Tvojo dediščino pa hočem nositi po svetu in jo trositi in razsipavati vsem, ki so je žejni in lačni! Po tvojem zgledu biti solnce, ter zvezdica dušam, blodečim, tavajočim v temi nad globeljo, to hočem in moram in bom!

Materi.

O mati,
beseda,
ki moji duši
skrivnost govoriš,
ti zvezda,
ki v mojem srcu,
prekrasno žariš!
Ti meni življenje si dala,
mladosti si moji
moči žrtvovala.
O mati, ti moje življenje!

Dih tvoje ljubezni
mladost mi je zibal,
žar tvoje dobrote
srce mi vžigal,
da srečna —
v pomladi življenja
nedolžnosti pesem sem pela.
Tvoja beseda — najslajša je pesem,
tvoje oči so dobrote izraz,
tvoje roke so skrivnostna zibelka,
cvetjce dehteče — tvoj mili obraz.

O mati, sprejmi vdano srce,
vzemi ga, ti ga očisti,
v solzah ljubezni operi,
da bo gorelo, o mati,
moje življenje za té!

Slovenskim materam.

Matere slovenske,
ali veste, da je danes
čistega veselja dan,
ali veste, da slavimo
danes materinski stan?

Ve ste bile,
ki ste cvetja
nam v mladost trosile,
vé z ljubečim srcem
v duše naše
vzgoje sēmena sadile,
jih z molitvijo nam zalivale,
po Mariji k Bogu pot kazale.
Vé življenje ste nam darovale,
zdravje in moči nam žrtvovala —
nezmagljive po ljubezni,
angel tolažnik v boleznih.
Tisočkrat pozdravljene,
dobre naše matere,
tisočkrat pozdravljene!

Tožba.

Kdo, mati najdražja,
bo hodil z menoj?
Življenje in solnce
mi je zatonoilo s teboj...
Kdo róke bo sklepal,
kdo cvetja
v življenje pomladno sejal,
srce mi z dobroto ogreval,
v bridkosti ljubezni dajal?
Zakaj, o zakaj
si, mati, odšla,
zakaj zapustila si mene
v dolini bridkosti, gorja!?

O vem, da pri Bogu živiš,
z Marijo se že veselíš;
o mati, podaj mi roko
in vodi na pot me v nebo,
kjer potok ne teče solzá,
in trnje ne raste gorjá!

Naročilo.

Ptičica žalostno poje
v gaju popevčice svoje.
»Ptičica moja,
hitro povej,
ali še mati
moja živi,
ali še bije
njeno srce,
polno ljubezni
vdane za me?
Če ji oči še žare,
če ji še bije srce,
tisoč pozdravov
nesi do nje!«

Ptičica žalostno poje
žalne pesmice svoje:
»Mamica tvoja že spi,
v grobu že mrtva leži,
v ranah bolesti,
v žrtvah ljubezni
njej je zastalo srce.« —
»Ptičica moja,
zlēti do nje,
grob mi odgrni,
da bom še enkrat
videl srce,
ki je zastalo
polno ljubezni
vdane za mē.«

Kadar dom kliče . . .

Povest iz naših dni.

(Nadaljevanje.)

Smeje se, je prikimala.

Molče sta pobirala fižol in Jaka jo je večkrat, občuduje, pogledal.

Nekoliko v zadregi je Lenica nato rekla: »Ali hočete morebiti najprej starše pozdraviti? Na vrtu so in Nande tudi.«

Jaku se seveda ni prav nič mudilo; šel je pa vendar.

Na vrtu ni hotelo biti veselega in glasnega pozdravljanja ne konca ne kraja. In kmalu sta se pribalala najmlajša dva s polno košaro stročja in za njima drugi z gostom.

»Na, Lenica, novo delo.«

»Gospodična Lenica, nekoliko počitka vam ne bo škodovalo,« je prosil mladi Klemen.

Nande ju je začudeno gledal: »Gospodična in vi? Otroci, kaj pa vam je? Kaj pa še? Jaka in Lenica, pa konec! Kaj ne, mama?«

»I seveda,« se je posmejala mati, »saj nismo v mestu.«

Oče pa se je k vsem dobrodušno smejal.

Jaka je podal roko: »Torej, Lenica, velja?«

»Seveda, saj sva stara znanca. Sploh pa to ni prav nobeno važno vprašanje.«

Z globokimi, jasnimi očmi ga je — prvič — naravnost pogledala, potem pa je odšla z materjo, da pripravita južino.

Jaka ji je sledil z očmi. Lepa in ponosna! Ta bi ne bila le za kratkočasje. V njej je plemenitost in moč!

Prijetna urica ob preprosti južini in neprisiljenem razgovoru je hitro, prehitro prešla. Jaka je bil proti svoji navadi molčič in resen.

Z veseljem ga je stari učitelj pogledoval od strani. Pa je vendar nekaj krepkega v njem! I seveda, mladost vre, kakor mlado vino!

»Očka, pa pospremim Jaka in če me predolgo ne bo nazaj, ne skrbite! Bova morebiti pri Šmonu obsedela pri čaši piva,« je rekel Nande, ko so pojužinali.

Jaka pa je odkimal, da se mu ne ljubi v gostilno, pač pa bi šel rajše za Brinjem in pod kostanji, kjer še ni bil, odkar je doma.

Začudeno ga je pogledal Nande in mu tem rajše pritrdil, saj za v gostilno tudi njemu ni bilo.

Veseli so se poslovili in Lenica je obljubila, da Jerico kmalu obišče.

Na vrtu je Jaka prijel Nandeta in ga stresel: »Človek, ali je to prijateljstvo? Tako sestro imeti in molčati?«

Nande se je čudil: »Jaka, ali se ti sanja? Jaz nič posebnega ne vidim, če ti?« in je neverjetno zmajal z glavo.

Spremil ga je samo do njive v Lazu, potem se je vrnil. Jaka pa je ves zamišljen napravil najmanj še tri ovinke, preden je prišel domov.

Pred Mejačevo bajto je sedel Lojze z najmlajšim bratcem na kolenih, oče je v večernem hladu kadil svoj vivček, mati pa je ujela prav zadnjo svetlobo, da je zamašila male hlačice z veliko zaplato.

Jaka se je ustavil pri njih in se razgovarjal o vseh novicah, potem pa je krenil v breg in prišel domov prav od nasprotne strani, kakor je odšel.

»To je fant! Dober zdravnik bo postal« je menil oče Mejač.

»Samo, če bo,« je menila mati. »Lojze, ali je vse res, kar ljudje govore?«

»Ljudem se ne sme vsega verjeti!« je modro odgovoril Lojze.

Drugi dan je šel Nande, ki je med potjo dobil še Lojzeta, h Klemenovim. Oba sta bila tam dobrodošla gosta. Oče je prinesel iz kleti liter domačega sadjevca, mati pa je skrbela za prigrizek.

Študentje so v veži nagajali Marijanici, če prihaja kaj dosti snubcev. Pa da je kar nevarno v bližino priti, da ne bi kaka iskra zanetila požara. Marijanica pa seveda ni bila prav nič v zadregi in jim je hitro odgovoril, da se ni bati, ker zelena drva sploh ne gore.

Mati Klemenovka je prisledla k Mejačevem Lojzetu. Kdaj da že dobi talar in drugo, kar spada k temu. Kaj v oktobru že? O kakšno srečo doživljajo Mejačevi na svojem sinu!

Globok vzdih je veljal njenemu sinu...

Jerica je bila danes zelo živahna, a v vso norčavost je od nekod kanila kapljica pelina in je obmolknila. Ko je Nande, ki je vse popoldne sedel poleg nje, vprašal, zakaj je obmolknila, mu je čisto nekaj drugega odgovorila, kakor jo je vprašal.

Nihče ni vedel, zakaj je taka. Nande je pripisoval to čudno valovanje v čustvih njeni boleznii. Lojze pa je gledal globlje; on je tudi razumel Jeričin ctožni pogled, s katerim je objela Nandeta ob slovesu...

Štefan je odpeljal študente še na pristavo in Jerica je ostala sama. Marijanica je pospravila z mize, potem je prijazno vprašala: »Ali naj te zapeljem v kuhinjo ali na vrt, Jerica?«

»Pri miru me pusti z večnim izpraševanjem!« je siknila Jerica. Marijanica je skomignila z rameni. — Tako tuji sta si bili, a rodni sestri! Jerica je zavidala Marijanici njeno cvetoče zdravje, Marijanica pa ni mogla doumeti osamelost in bedo hrome sestre.

* * *

Nebo se je zagrnilo s sivimi zastori. Dež, dan na dan dež...

Nevšečen je hodil gospodar okoli hiše. Toliko dela zunaj, pa je človek privezan doma.

Jaku je bilo dolgčas doma. Nande je že pred tednom odšel na planine z mlajšima bratoma in najbrž tudi v koči čakajo lepšega vremena; Lojze pa itak spremlja župnika na obiskih k bolnikom. Jaku se ni ljubilo, da bi se jima pridružil, četudi mu je župnik dokazoval, da bi bila taka pota zanj, bodočega zdravnika, poučne študije.

Brrr, revščina in umazanost, nič za Jaka! Postal bo specialist in bo imel v mestu kliniko ali sanatorij za bogataše. Čemu naj lazi po teh kmečkih luknjah!

Torej, Jaka, Klemenov Jaka se je dolgočasil! Kaj drugega mu je preostalo, kakor da pri Šmonu ob pivu ubija čas? In ga je res. Več popoldnevov je presedel v veži do noči, sam samcat, saj drugih gostov ob delavnih ni bilo.

Dež je ponehal. Jaka je zavzdihnil, spodil muhe in spil ostanek piva ter odšel.

Na zahodu čez Dupeljne tja do Jasnega se je odgrnil sivi zastor z nebesnega svoda nekoliko; razpora je segala tja čez Mengeško polje. Iz nje so šinile zlate puščice in so raztrgale še ostalo sivo zaveso, da so se pokazale že tu pa tam krpe modrega neba.

Brez vsega zanimanja je odkorakal Jaka, roke v žepih, po poti naprej, da v velikem ovinku do večera pride zopet domov. Njegove misli pa so hodile svojo pot kot vsak dan...

Lenica Korunova! Odkar je stopila na pot njegovega življenja, ni mogel od nje odtrgati svojih misli. Kako čudovito lepo bi moralo biti v tem nedotaknjem dekliškem srcu zbuditi ljubezen...

S temi in takimi mislimi je prišel preko gozdička nad cerkvijo in že stal pred cerkvijo, iz katere so prihajali akordi preludija.

To je Lenica! Vedel je, da ob prosti uri tihe zbranosti rada sede za orgle, da izlije svojo dušo. Tihó je vstopil in sedel v kot pod korom. Svečani akordi so pluli po tihem božjem hramu. Kako poduhovljeno igra! Ni je mogel videti, da bi ga tudi ona ne opazila, vendar jo je videl vso pred sabo: obraz, resen, nekoliko nagnjen, globoke — on pravi: brezdanje — oči, vse izgubljene v brezprostorju in brezčasju, ustne, ki izražajo moč volje, kot v pričakovanju rahlo odprte . . .

Samotna orglavka je prenehala, da prične Schwabovo »Ave Marijo«. Rahel blagodonec alt je pel z vdano iskrenostjo: »Ave Marija! Ave Marija!«

Kakor petje z drugega, čistega sveta, v katerem on ni doma. Čudno čustvo je vsega pretreslo . . .

Potem je pa vendar še kaj drugega, boljšega, kakor uživati? Kako prazno se mu je zdelo naenkrat vsa potrvojena in priučena veselost njegovih mestnih tovarišev, vsa zabava, vse krokanje!

Ali ni človeka nevredno, da izpreminja noč v dan in dan v noč? In to v času mladosti in rasti, v dobi stremljenja in smelih načrtov?

Ne, ne, to mora biti drugače! Mora!

Kakor nikoli prej mu je postalo v tem trenutku jasno: omahnil bo v brezno, v močvaro, če mu — dober angel ne bo podal rešilne roke . . .

Orgle so utihnile. Lahni koraki so prihajali po stopnicah s kora. Dekle je pokleknilo na klečalniku ob zadnjih vratih, nekoliko pomolilo.

V neposredni bližini, zakrit le s stopnišnim zidom, je sedel Jaka; glasno mu je utripalo srce.

V tej uri je spoznal, da ljubi Lenico. S čisto, lepo ljubeznijo, ki nima ničesar skupnega s plitvimi čustvi, ki jih je že tupatam občutil.

Spoznal pa je tudi, da ga bo le čista in lepa ljubezen obdržala na površju in obvarovala plitvin in čeri nadaljnega študentovskega življenja.

Lenica je vstala in odšla. Hotel je za njo, toda noga mu je zastala. Ničesar naj ne ve še! — Pride še primeren čas. Tiha svetost te ure naj v tihoti deluje . . .

* * *

Solnčno nedeljsko popoldne. Kakor sinje-modra svila jasno nebo. Kakor blesteče srebro se preliva s solncem prožet zrak med drevjem in grmovjem.

Lenica je zvedela pri Jerici, da je Jaka povabljen na počitniško veselico sošolcev v mestu in zato je bolni prijateljici obljubila, da jo obiše. Neki čuden strah jo je namreč navdajal pred Jakom; danes pa se lahko brez skrbi dalje pomudi pri Jerici.

Prav lepo in prijetno popoldne sta preživeli prijateljici in v mraku se je Lenica odpravljala domov.

»Ali te ne bo strah, Lenica?« je skrbno povprašala Jerica.

»Strah? Saj vendar poznam vsako pot in vsakega človeka! Lahko noč, Jerica! In brez skrbi!«

Izognila se je pota in je šla po robu gozda po stezi. Skoz tja doli do velike ceste sama polja, zrela in bogata. Otava je doraščala lepa in visoka, četudi manj sočna in cvetna. V gozdu pa so se razcvitali prvi gozdni encijani na lepo zaokroženih lokih — prvi oznanjevalci jeseni.

Ne navadno: Lenica je ljubila jesen bolj kot pomlad; jesen s čudovito močnimi barvami; toliko moči in lepote ima jesen v tihem miru! Tudi potem jo je še ljubila, ko so se spustile čez polja tam do Trzina jesenske megle in so gledali Habaški hrib, Rašica, Homec in Brdo kakor otoki iz morja. Ko je vonj veneče in gnijoče krompirjevke dihal misel umiranja, ko so jesenski orači mirno in preračunjeno, ne objestno kot spomladi stopali za plugom, ko so se

poslavljalje lastovice, sedeče na brzcojavnih žicah ob veliki cesti, ko je listje trudno padalo na zemljo.

In oko ji je prehodilo vso lepo pot, da ga ni mogla odtrgati od prelepe slike. Tiho se je usedla na parobek gozda ter se zazrla tja do Javorščice in Sv. Trojice in vse v njej je obmolnilo.

»Tako sama in zamišljena, Lenica?« je nenadoma vprašal znan glas.

Zdrznila se je.

»Jaka, ti? — Kaj nisi šel v mesto?« je vprašala osupla in nekoliko v strahu. Ni ga videla, ne slišala priti izza ovinka.

»Kakor vidiš, nisem šel.«

Bled je bil, ko je spregovoril te besede in iz glasu je zvenelo razburjenje.

»Vedel sem, da danes prideš k Jerici, in sem te čakal. Lenica, — moram — Govoril bi rad s teboj...«

Spustil se je pred njo v travo in jo prijel za roko. Stiskal ji je roko in težko sopesl.

Lenica mu je izvila roko: »Pusti me, Jaka! Domov moram... Se že mrači...«

»Ne, Lenica, najprej me moraš poslušati! Lenica, Lenica, — ali ne veš, — ali ne čutiš, kaj si mi? — Kako vse moje misli romajo k tebi, odkar sem te zopet videl v tvoji ljubkosti in nedotaknjeni čistosti... Lenica?«

Z vso močjo je bruhalo iz njegove duše — ono premočno čustvo, ki je kakor pomladni vihar besnelo že tedne v njegovih prsih.

Globoko, pristno čustvo je drhtelo iz njegovih besed. S trepetajočim vzdihom je vnovič prijel njene obe roki in jih pritegnil k sebi.

»... Zdaj veš vse, Lenica! In v teh tvojih rokah je moja sreča... Reci mi zdaj samo besedico, Lenica! Da hočeš biti moj angel varuh! Vem, da te nisem vreden. Pa brez tebe se bom gotovo izgubil. Le tvoja ljubezen me more rešiti!«

Na njenih licih sta begali rdečica in bledica. Ustne so se ji tresle, a niti ena besedica ni prišla preko njih...

»Govori, Lenica... Ali me imaš vsaj malo rada? Poglej me samo!« Tedaj je počasi dvignila glavo. In videl je, da so ji oči polne solz.

»Da, Jaka, rada te imam...«

Kakor dih so ji prišle te besede preko ustien.

»O, Lenica — ti! Ti moj angel!«

Vročje jo je pritegnil k sebi in jo spoštljivo poljubil na čisto čelo in nato na nedotaknjene ustne.

Le za hip je slonela njena glava na njegovi rami, pa se je vzravnala in vstala: »Ne, Jaka, ne smeš! Nikake pravice nimava drug do drugega. Kako sem mogla na to pozabiti?«

Temna rdečica jo je oblila in stopila je za korak stran od njega. Senca je hušnila Jaku preko čela in nežno jo je pomiril:

»Tako jutri pridem k vam in prosim tvoje starše za tebe.«

Prav za prav mu ni bilo mnogo do tega, pa temu jasnemu in čistemu pogledu ni mogoče kaj drugega odgovoriti.

Hvaležna mu je bila za to odkritost napram staršem; kajti vedela je, da oče ne ljubi skrivnosti.

Pa jo je vnovič prijel za roke in privil k sebi.

Kakor da mu ima nekaj izredno važnega povedati, se je nagnila prav k njegovemu ušesu: »Jaka — kajne, da boš odslej pridno študiral in...« Zardela je in obmolnila.

»Seveda, moja Lenica! Danes se prične zame novo življenje. Ko sem našel tebe, moj zaklad, te moram tudi vreden postati. — V par letih pridem póte. Ali boš čakala name, Lenica?«

(Dalje prihodnjič.)

Kranjec Mihael:

Sestra-mati.

Otroci so vstajali in posedali na revni postelji. Oči so v negotovosti iskale po tesni sobi, blodil je pogled skozi okno v megljeno jesensko jutro. Bilo je tako čudno in nerazumljivo, da se Franci ni igral z mačko, ki se je k njemu stisnila; in je Minka sedela in mislila, ne pa da bi šla v kuhinjo Fani pomagat. Lasje so ji padli preko čela nad oči in jih ni popravila. Se Ivo ni šel naloge delat, kakor da je zdaj nekaj drugega sila važnejšega. Fani ni prišla kakor običajno iz kuhinje otroke budit. Ko pa je vstopila, je z bojaznijo zaprla duri in v negotovosti obstala ob postelji. Njene oči so bile trudne, brez življenja, kakor da so v eni sami noči doživele grozoto življenja; niso se prestrašile, ali v njih je zamrlo hrepenenje in lepe sanje.

»Vstanite, otroci, da posteljem.«

Otroci pa se niso dvignili. Slišali so glas, pa ta glas ni bil zapovedujoč; in v njih ni bilo radosti.

»Fani, kje je mama?« se je spomnil Franci in se ozrl po sestri.

»Ni je,« je dahnila Fani in obsedela ob otroku.

»Ni je,« je ponovil otrok in ni razumel.

»Umrla je,« je razlagala Minka.

»Umrla.« Francitove oči so sanjale z razumevanjem v daljavo. »Le kdaj se vrne?«

»Kako se vrne,« se je Minka skoraj vznevoljila, »če je pa umrla.«

»Ne vrne se?« je pomislil Franci in ni se mu zdelo verjetno, da se ne bi več vrnila. »Res, Fani?«

»Vrne se.« Njen glas je bil tih in pre-pričevalen. »Prihajala bo v tihih nočeh in se bo z vami pogovarjala. Samo podnevi je ne bo.«

»Vrne se,« je razumel otrok. Minka pa se je samo ozrla po sestri; in Ivo je sanjal.

* * *

Tako je vstal dan in Fani je pomislila v novo življenje. Prišlo je nenadoma, ko

ga nihče ni pričakoval in zato je bila v njem tiha groza, trpka negotovost. Vse lepe sanje, ob večerih pomladnih sanjane, vse dolgo negovane misli, vsa tiha hrepenenja so splahnela. In česar se je na tihem bala, ko niti vedela ni, se je zgodilo. Zdaj ni bilo v njej več upanja in zato tudi bojazni ne. Oboje je šlo, komaj, da je ostal rahel spomin in se je Fani samo grenkobno nasmehnila.

»Gremo,« je dejala in prijela Francita za roko, Minka in Ivo pa sta hodila s knjigami ob njej. Občutila je, da bo zdaj to njena vsakdanja pot. Z doma z otroki v jutro — skoz cerkev — do šole, od tam s Francijem k teti, in od tete sama v službo, opoldne zopet isto in prav tako zvečer. Ob nedeljah popoldne na sprehod z deco; in nje ne bo, ona bo samo človek, ki ne živi več sam, ki je samo ob drugih. — Vse je zgubilo nenadoma pomen in smisel, ostalo je življenje suho in golo...

V trgovini, kjer je imela v rokah knjigovodstvo, so ji izrekli sožalje. Ali ona ga ni čutila, za njo je bilo brez pomena in komaj da se je zahvalila. Nato je sedla za pisalni stroj in natipkala bratu pismo (brat je bil v nekem mestu na jugu v službi kot uradnik — že tri leta).

»Mati je umrla in smo jo včeraj pokopali; ob očetu. Pisala sem ti, ko je bila še bolna in te ni bilo. Zdaj smo sami; če bi te kdaj obšlo, da bi se vrnil, piši; če ne, tudi prav...« Občutila je, kako je pismo suho; da mu je hotela nekaj drugega pisati, pa mu ni mogla.

* * *

Ko se je ob poldnevih vračala iz službe, se je izogibala ulic, kjer je običajno hodila in kjer jo je vedno čakal — on. Takrat je sanjala vse dopoldne o njem in mislila je nanj tudi popoldne — do mraka, ko jo pozdravi. Lepe zgodbe, romantične in polne življenja so se porajale same ob sebi iz prečitanih knjig in se prepletale z resničnostjo. — Blizu je bilo lepo življenje in se je smehljalo vabljivo. Namenila se je Fani na tihem za njim.

»Kaj misliš, Fani, da ni devete dežele?«

»Je — ta čudo lepi kraj, poln skrivnosti in sanj, dežela ljubezni in mladosti. V njej bova živela, Viktor, življenje — lepše od sanj.«

»Kraljica mi boš, ogrnjena s tančico in z diademom na čelu. — Bog je ustvaril ljudem paradiz, le najti ga ne znajo.«

»Kaj me ljubiš? Reci mi zdaj v ta lep pomladni večer — zdaj zadnjikrat.«

»Kaj mi ne verjameš?«

»Verjamem ti, ampak ta beseda je tako lepa; tako rada jo slišim.«

»Ljubim te, Fani...«

Zdaj se je s tiho grozo ogibala ulic, kjer bi jo lahko srečal. Hotela je pozabiti na vse tisto, na tiste sanje, tiste misli — vse je bilo nenadoma tako daleč, in ona ne samo, da ni hrepenela po tistem, postalo ji je zoprno in želela je na tihem, da bi povsem pozabila. Kadar dan zamre, čemu bi še človek mislil na zarjo; kdor si sanjal lepe sanje, raduj se in pojdi pomlad — bodi ji hvaležen; zdaj je jesen dalje; ni jih več; — kdor si videl rožno in še trava je orumenela; — in kdor si zasanjal o lepem življenju — prav, da si vsaj sanjati smel. Voz se je premaknil po poljani; in kakor se je premaknil, se je oddaljilo tudi nebo na obzorju.

* * *

V večer — dolgo potem — je potrkal in vstopil. Fani je pomolila z otroki in jih spravila spat. Nato je obsedela za mizo in čitala. Čitala je vsak večer, da so ji bile oči trudne in so jo še v jutro bolele. Vstopil je Viktor in tiho pozdravil. Vzdrhtela je Fani in se je dvignila.

»Fani,« je dejal tiho in stopil po tesni sobi.

Vztrepetala je in za trenutek pomislila. Vstalo je življenje — zadnjikrat — in vabilo.

»Kdaj greva, Viktor?«

»V jesen, ko bodo naša polja sanjala lepe sanje, ko bodo travniki orumeneli in ne bo več listja na drevju. — Mati me čaka že štiri leta; kakor otroka svojega te bo sprejela; in sestra — pisala mi je že, naj te pozdravim.«

»Saj je zdaj jesen,« se je spomnila. »Le kakšna,« se je nasmehnila trpko. Videl je njen smehljaj, pa ga ni razumel.

»Prišel sem, Fani, da mi poveš vse; zakaj se me ogiblješ, zakaj mi niti pozdrava ne pošlješ več.«

»Človek se spozabi — ni to greh — in sanja o življenju, ki ga ni in ne more biti.« Njen glas je bil truden. »Usedi se,« mu je ponudila stol. »Poglej, koliko knjig sem si prinesla; zdaj čitam vsak večer, mnogo čitam; samo take knjige, ki se v njih zgodba lepo konča. Onih nočem, kjer je preveč žalosti v njih. Knjige morajo biti vesele, polne prešernosti in sreče.«

»Toda, Fani, saj te nisem prišel vprašat, kaj čitaš,« jo je ustavil. »Prišel sem, da mi obrazložiš, da bom vedel.«

Vznemirila se je in obsedela ob otrokih. Ležali so vznak, Franci se je razgrnil in je stegnil roko nad glavo. Usta je imel na rahlo odprta in dihal je nežno. Morda je sanjal — o materi, mogoče se je razgovarjal z njo. Ivo se je smehljajal kakor ob veseli besedi in Minka je skoro nekam pomislila.

— — Snoči je bilo, ko so odhajali spat. Pomislil je Franci, da mame le že dolgo ni.

»Prišla bo,« je tolažila Fani.

»In če je ne bo?« je mislila Minka.

»Saj pa sem jaz pri vas. — Ali me nimate nič radi?«

»Radi te imamo,« se jo je oklenil resni Ivo in Franci in Minka.

»In boš vedno pri nas?«

»Vedno — samo pri vas...« In nato so ji naštevili, kaj ji bodo vse dali, ko bodo veliki. Ona pa se je smehljala. — —

»Tiste Fani ni več. Življenje se je spremenilo, in sanje so splahnele. Kaj je bil greh, če sem sanjala? če sem te ljubila; in ljubila sem te resnično, nisem ti lagala. — Bil pa je greh, ko sem se hotela odtrgati od matere, od otrok. Spominjam se, da sem hrepenela, da jim uidem, da se jim izognem. Bilo mi je nadežno, ko sem se dan za dnem vračala med nje — sem v umazano predmestje in sem mislila, da me edino oni zadržujejo, ko bi rada v življenje. Bil je greh; zdaj ne morem nikamor in — ne grem. Zdaj smo sami — pred njimi so pota odprta, zakaj ne bi vsega tistega, o čemer sem sanjala jaz, živeli oni. — Oni so še mladi — pred njimi je življenje; in kako

me radi imajo. Le česar so si izmislili mogli, so mi obljubili, da mi nakupijo, ko dorastejo... Ivo bo profesor, Minka učiteljica in Franci — Bog ve kaj... Sanje so lepe in upanje je več kot življenje. — Toda čemu vse to? — Stopila sem na pot in se ne bom vračala; kako bi bila zarja ves dan... Pozabil boš name; in če bi se kdaj spomnil; vem, da ti bo neprijetno...»

Poljubil ji je roko in trpek utonil v noč. Ona pa je obsedela ob otrokih in zazdelo se ji je, da je zadnji žarek na večernem nebu zamrl...

Otroci pa so sanjali in Franci se je smehljaj — Bog ve zakaj...

Gospodinjstvo.

Lastnosti dobre gospodinje.
(Nadaljevanje.)

Skrbna gospodinja bo visoko cenila tudi vrednost časa. Američan pravi: Cas je zlato. Kdor trati čas, trati denar. — Ako izgubimo imetje, lahko s pridnostjo pridobimo drugo, zmerno življenje in zdravila povrnejo zapravljeno zdravje — a ura zamujena, ne vrne se nobena. Če bi sešтели vse minute in ure, ki jih zapravi gospodinja s klepetanjem in pogostimi dolgotrajnimi obiski, bi dobili mesece in leta. Ako v tem posnemajo gospodinjino njeni domači — kar se navadno dogaja — je izguba na času in s tem na premoženju ogromna. — Veliko dragocenega časa se izgubi tudi na ta način, ako morajo posli in delavci čakati na zajtrk ali kosilo, ker ni bilo ob določenem času pripravljeno.

Delavnost in marljivost je velika odlika vsakega človeka. Stališče, da je delo nekaj poniževalnega, brezčastnega, je med kulturnimi narodi popolnoma premagano. Vsakdo mora delati po svojem stanu in po svoji moči, tako veleva zakon življenja.

Zato je dobra gospodinja tudi delavna, a ne naklada de'la le drugim, temveč se tudi sama z veseljem in ljubeznijo loti vsakega dela. Vsem domačim je vzor delavnosti. Neumorna kot čebelica je v izvrševanju svojega obsežnega poklica. — Pa vendar še najdemo tudi danes gospodinje, ki se ponašajo s tem, da jim ni treba delati. Ali so zadovoljne in srečne? Kaj še! Dnevi jim potekajo dolgočasno, noči brez spanja, razvedrila iščejo v raznih zabavah in modnih norostih.

Resnični so številni ljudski pregovori o delu in lenobi. »Pridnega človeka še nisem videl stradati,« pravi Modri v sv. pismu; rja razje železo, lenoba pa mlado telo itd. Delo človeka osrečuje, v delu najde človek razvedrilo in uteho, v delu je zdravje in na-

predek, delo blagodejno vpliva na značaj in krepi voljo. Brezdelnost in lenoba pa zamori v človeku vse dobre nagibe; slaba nagnjenja in strasti imajo prosto pot.

Delavnost in marljivost gospodinje pa ne sme biti pretirana. Potreben odmor in počitek mora nuditi sebi in drugim, ako hoče, da gre delo od rok. — Mati-gospodinja naj otrokom zgodaj vcepi veselje in ljubezen do dela. Zlasti doraščajoče hčerke se naj navadijo opravljati vsa gospodinjstva dela in od časa do časa prevzamejo vodstvo gospodinjstva same. Nekatere matere se boje, da bi zaradi tega izgubile vpliv nad svojo družino, zato odkazujejo hčerkam le druga postranska opravila. Tako ravnanje je zelo nespametno! Kaka zmešnjava nastane v gospodinjstvu in v hiši sploh, ko taka mati-gospodinja zboli ali umre. Naenkrat naj prevzame sedaj vodstvo gospodinjstva popolnoma neizkušena hčerka. (Dalje prihi.)

Perutninarstvo.

Ko se pišče izvali, je še povsem mokro in čuti potrebo, da je na toplem. Zato se tako skrbno skriva v toplo pernato obleko matere — koklje. Sele ko se piščeta popolnoma osuše, jih prenesemo s kokljo vred v svetel in solnčen prostor. Tla v tem prostoru naj bodo lesena in posuta s peskom, ali z drobno zrezanim senom. Prve dni dajmo piščetom proseno kašo ali zdrobljen star kruh. Nekateri perutninarji-strokovnjaki sicer vztrajajo na tem, da se morajo piščeta pustiti dva dni po izvalitvi brez vsake hrane, ker prinese pišče seboj na svet v prebavilih ostanke rumenjaka in beljakovine, ki ga prehranijo prvih 48 ur. Ta trditve pa ne drži! Saj vidimo, da se mlada živalca, čim se postavi na noge, prav zvedavo ozira in že išče hrane. Ko jim polagoma pričnemo dajati mehko hrano, moramo n. pr. krompir dobro prelačiti in osoliti. Sveža zelena krma je piščancu vsak dan nujno potrebna. Dokler se ne začno sami pasti, jim primešamo med krompir in drugo mehko hrano drobno zrezane trave, solate, špinace ali koprive. Po treh tednih dajemo navadno piščancem isto hrano kakor drugim kokošim.

Reja piščancev pa ni tako enostavna ter se mnoge gospodinje pritožujejo, da ne dosežejo zadovoljivega uspeha. Kljub dozdevni pazljivosti od strani gospodinje pogine veliko piščet že v prvih dneh.

Nezadostna hrana je prav redkokdaj vzrok, da piščeta ne uspevajo ali celo poginejo. Največkrat se določijo koklji in piščetom bivališče v kakem mrzlem kotu v kuhinji ali v veži, kjer so tla navadno kamenita ali cementna. Kako se naj mlada nežna stvarca, ki potrebuje kar največ toplote, razvija in raste, ako vse dolge noči in včasih tudi čez dan stoji ali čepi na mrzlem kamenitem ali cementnem tlaku? Koklja jih greje le od zgoraj,

dočim je spodnji del telesa izpostavljen zelo škodljivemu mrazu. — Prostor, ki ga določimo koklji in piščetom, bodi zračen in solnčen, tla lesena. Vsaj enkrat na teden je treba prostor temeljito posnažiti. Piščetom zelo škoduje tudi prepih.

Zjutraj naj ostanejo piščeta pod streho, dokler se rosa ne posuši. Tudi v dežju jih ne puščajmo na prosto. — Nevarne so piščetom tudi nekatere živali-roparice. Na prostem jastréb in vrana, v prenočišču dihur, podgane, maček i. t. d.

Tudi črevesni katar (driska) je za piščance zelo nevarna bolezen in jih mnogo ugonobi. Največkrat je posledica prehlada ali pokvarjene (skisane) hrane, ki ostaja v nepomiti posodi. Tudi tu je čistoča potrebna. Sveže pitne vode ne smejo piščanci nikoli pogrešati. Posoda za vodo naj bo široka in nizka. Ponekod dajejo piščancem prve dni piti mleko. To je priporočljivo samo tedaj, če je mleko vedno sveže. Dokler imajo piščanci drugačno hrano kot druge kokoši, bo pač vsaka gospodinja krmila piščance ločeno od njih.

Ta kraitka navodila naj gospodinje upoštevajo, pa bodo imele več dobrih jajčaric, ker od slabotnih in zanikarnih piščancev ne moremo pričakovati dobrih plemenskih kokoši.

Kuhinja.

Goveje meso v kisli omaki. Goveje meso od križa zreži na rezine za prst debele, jih potolci in osoli. V kozici zarumeni na masti drobno zrezane čebule ter deni vanjo rezine mesa eno zraven druge. Prideni košček zelene, peteršilja, korena, lavorjev listič, majarona, celega popra, pokrij kozico in duši, da se meso zmeha. Nato ga potresi z moko, zalij z juho ali z vodo ter pusti še nekaj minut vreti. Nazadnje še malo okisaj z limono ali s kisom. Preden daš na mizo, precedi omako. Zraven se podajo kaki cmoki.

Vranični hlebčki ocvrti. Prašičjo ali govejo vranico stolci ali nastrži. Primešaj raztepeno jajce, malo nastrganega oreška, za noževo konico popra (poper lahko tudi izostane), soli in toliko kruhovih drobtin, da napraviš iz te zmesi majhne za prst debele hlebčke. Potresi hlebčke po obeh straneh še z drobtinami in jih speci v razbeljeni masti. Podajo se h kislemu zelju ali solati.

Jeterna pašteta. 15 dkg telečjih jeter razreži in oprži. Ohlajenim pridene trdo kuhano jajce ter vse skupaj zmelji ali dobro stolci. Prideni 10 dkg dobrega presnega masla ali gosje masti, malo gorčice, popra, soli, dobro premešaj ter obloži (pomazi) s pašteto za prst debele rezine rženega kruha. Taka pašteta je prav izdatna in poceni. Lahko jo damo k čaju ali jo v primerni posodici vzamemo seboj na izlet.

Drobtinov pečenjak. En liter kruhovih drobtin poskropi v skledi z mrzlim mlekom ter premešaj, da bodo vse drobtine enako

napojene z mlekom. Nato pridene štiri žlice presnega masla ali smetane, dva raztepena rumenjaka, pest drobno zrezanih kislih jabolk ali rozin, malo cimeta, zrezane limonove lupine in sneg dveh beljakov. Vse skupaj dobro premešaj, deni v pomazano kozico in speci. Preden daš na mizo, potresi po vrhu s sladkorjem.

Ocvrti sirovi hlebčki. Štiri kuhane krompirje olupi in pretlači skozi sito. Prideni $\frac{1}{2}$ l kravjega sira, raztepeno jajce, soli in par žlic moke. Dobro premešaj. Iz te zmesi napravi majhne hlebčke in jih ocvri v razbeljeni masti. Pečene potresi s sladkorjem.

Vrt.

V marcu mora pač vsaka skrbna gospodinja že vedeti, kako in kaj bo na vrt posejala, ako hoče imeti od njega res kaj koristi. Niti ped zemlje ne sme ostati neposejane. Tudi zgodnjih setev ne sme opustiti, če je vrtiček še tako skromen in majhen. Saj prve sveže zelenjadi tako nestrpno pričakujemo. Kako veselih obrazov se usede družina k jedi, ko postavi gospodinja na mizo prvo, tako težko pričakovano svežo solato. In tako zadovoljnost in veselje more gospodinja pričarati v družino tako poceni! V marcu nadaljujmo s setvami. Zgodnji grah in krompir posadimo. Presajamo tudi prvo solato. Koncem meseca sejemo v zavetne lege zgodnji fižol, presadimo prve kolerabce, zgodnje zelje, ohrovit (seveda, če smo sadike vzgojili v toplih gredah). Vrtno rože odkrijemo, pa jih pustimo še nekaj dni na tleh. Sejemo razne cvetice. Vrt je treba pred kokoši dobro zaščititi.

Vprašanja iz zdravstva.

Odgovori na vprašanja.

(Odgovarja dr. Justin Matej.)

P. V. L. Tožite, da ste strašno zaspana, da zvečer ne morete vztrajati pri šivanju, branju in sploh pri sedečih delih več kot četrt ure in da takoj zadremljete. To posebno opazite, odkar veste, da imate premalo počitka in preveč dela. — Ta pojav pri Vas je čisto naraven. Človek potrebuje v vsaki dobi in vsakih razmerah neko določeno število ur počitka — sladkega spanja, ki mu je potreben, kakor vsakdanja hrana, da se ohrani. Otroci zaspijo, če pride njih čas, zadremljejo in utihnejo, kjerkoli, tudi pri večerji. Zdravo telo čuti, kdaj treba počitka in če bi bile razmere take, da bi človek lahko vedno zaspal, kjerkoli, bi bilo to za telo velikega zdravstvenega pomena. Če je človek bolan, ne more niti spati. Dokler otroci lahko sladko in mirno zaspijo, toliko časa vemo, da so zdravi, če pa enkrat ne morejo spati, pa takoj vemo, da nekaj ni prav. Tako tudi pri odraslih ljudeh. Seveda, ti potrebujejo manj ur za spanje kot

otroci. Pride pa v poštev, koliko in kaj delamo in kakšno je naše duševno in telesno stanje. Pri otrocih pride do veljave skoro edino le telo, pri odraslih pa, zlasti tudi duševnost. Merilo naj Vam bo tole: P o jedi zdrav človek rad malo počije in prav je tako, če je pa po jedi v topli sobi, kuhinji in mirno sedi, je čisto naravno, da morda malo zadremlje, ker ga animalna telesna plat — prebavljanje — okupira (zavzame, prevzame) in mu hudega, nasprotno, šele dober znak zdravja je to. Včasih pa človek čuti zaspanost in potrebo po spanju, če se organizem (telo) brani kake bolezni. Vemo, da v začetku organizem prebije marsikako kal bolezni in zato potrebuje miru in spanja, vemo pa nasprotno tudi, da včasih, ko se kaj zbira v telesu, ne moremo spati in da smo nemirni. Imamo tudi neke vrste spalne bolezni. Toda iz Vašega popisa te Vi nimate. Bodite popolnoma mirni. Glejte, da se odpočijete dosti. Kolikor potrebujete. Zdravil ni treba za Vas drugih kakor: počitek, kolikor je Vam potreben. Saj imamo merilo za to v sebi, da to spoznamo. Le ravnajmo se po tem. Če bi človek ne imel v sebi te lastnosti, da začuti, kdaj ga boli, kdaj je izmučen, kdaj je zaspan — slabo bi bilo zanj. Tako nam je pa Stvarnik tudi to z življenjem vred dal v modri preudarnosti z namenom, da sami spoznamo, kako se ohranjamo za Njega. Koliko ur spanja potrebujete, če cel dan pridno delate? 24 let ste stari: 8 ur najmanj, kakor vidim in če čutite, da ste še utrujeni, pridenite še eno. Merilo naj Vam bo občutek svežosti in kadar se sami zjutraj zbudite, tedaj približno je dosti spanja. Sicer pa je precej ležeče v navadi. So ljudje, ki so se navadili spati le po nekaj ur, so ljudje, ki spijo podnevi, ponoči pa delajo itd. Človek se navadi in ko se navadi, mu je to dobro. S tem pa ni rečeno, da bi Vi to začeli. Za vsakega človeka je posebej treba preudariti. Za Vas je potrebno najmanj 8 ur. Če bi si Vi spanje kratili po nepotrebnem, ko ste ravno v dobi najlepšega razvoja, bi utegnili imeti posledice za pozneje. Zlasti živčno bi trpeli. Živci se v spanju najbolj popravijo.

V. Z. v M. Ob času trajanja periode (svoj čas) morate biti previdni z umivanjem, ker so organi, katerih se tiče v tem času, najbolj sprejemljivi za vsako spremembo temperature, za vsak dražljaj, mraz, vročino i. t. d. Pravilno in primerno temperirano (ne prevroče ne premrzlo) umivanje nikdar ne škodi, če po umivanju naredimo vse, kar treba, da se ne prehladimo, da n. pr. ne sedimo ali stojimo na mrzlem ali na hladnem, ali se pa ne bojimo preveč. Tu moramo poslušati mirno svojo naravo brez tiste nervozne skrbi, ali se bom prehladila ali ne. Umivanje v topli sobi in nato v posteljo — ne bo škodilo nikdar, seveda treba, da se človek hitro umije in obriše, posuši. Celotno umivanje v tem času je pa bolj nevarno in ga v splošnem odsvetujem, — četudi bi pravilno izpeljano ne škodilo —

vendar toliko in toliko čujem o slabih posledicah celotnega umivanja baš v tem času.

To kar Vi čutite kot posledico celotnega umivanja v tem času, je neka občutljivost spolnih organov, ki nastopi tedaj. To ni nobena »strjena kri«, tu nič ne »gnije«. Živčna občutljivost, vezana na maternico in njene pritikline je to, kar Vam je ostalo in to boste nosili še dolgo s seboj, vendar to ni nevarno, če ni združeno s povečano temperaturo (vnetje!). Če ni temperatura nad 37—38°, potem bodite mirni! Saj imajo tudi drugi ljudje svoja občutljiva mesta, ki najprej zabolijo, če se kaj zgodi; n. pr.: Komu se vsaka bolečina vznemirjenja projecira (zgosti, naseli) v želodčni predel, drugemu v srce, kjer ga zabolijo, tretjemu v sence i. t. d. Ozebli ljudje čutijo svoja ušesa, roke, noge vedno, četudi je vroče. Boli jih nekaj tam. Vi pa imate — kakor ima veliko število žena — bolečine v križu in srpedaj ob strani ali straneh. Nevarno to ni, le sitno je in človek se s tem mora pokoriti. So pa olajševalna zdravila za to, če je le prehudo.

Če nimate vročine, ni treba k zdravniku, razen, če je tako hudo, da Vam ni prenašati lahko.

»Relika« sprašuje, če ni dobro pri električni luči čitati zvečer, ker se ji začno oči solziti pri tem. Električna luč, če ne miglja in je zadostno močna, ni za oči nevarna in se Vam solzijo oči iz drugega vzroka; morda ste kratkovidni, morda imate katar, ali kaj sličnega. Pustite si pregledati oči od specialista za oči.

Katera pasta je boljša za zobe? Kalodont ali Elsa? Najboljše je shajati brez past za zobe. Topla voda in mehka ščetka po vsaki jedi bi najbolj naravno opravila, kar je treba. Vsaka pasta nekoliko najeda zobe in se naj iste le rabijo v slučaju, če je treba zobe očistiti kake neljube barve. Tu pa bi Kalodont ali Elsa imela precej slične uspehe.

Noge se Vam potijo! Zoper potenje nog Vam poleti svetujem biti dosti bosa na solncu. Pazite pa, da si nog ne prehladite na mrzlem kamenu. Suhe deske ali suha glina ali trava vam ne bo škodila, če se po njej bosa sprehajate in to vsak dan več, od pet minut dalje. Pozimi pa v toplo zakurjeni sobi biti bosonog, to Vam nadomesti vse praške.

Manica B. Bradavice na rokah lahko odpravite. Zdravniki imamo gotove kapljice, ki jih izžgo in pod nadzorstvom zdravnikovim se jih v kratkem iznebite.

Marijana J. Pod L. Zelo sem vesela, da Vam gre dobro. Le pogum in dobro voljo! S časom bo že.

Zalostna Ivana. Boli Vas želodec, če jeste kruh ali če zauzivate zabelo. Edino mlečen riž in pšenični zdrob da Vam prija. Če ste lačni, Vam je dobro, če sedite pol ure, Vas v križu boli in čez pas, kakor bi bilo vse oteklo v trebuhu. Splah nič ni trebuha in če ste trdo prevezana, ali če se uležete je bolje. Noge so mrzle, čutite vsak živec, glava pa

vroča. Shujšala ste, jed Vam pa diši vsaka, le zauživati je ne smete, ker Vas takoj tišči itd. Zjutraj vstanete utrujena, ko začnete delati, pa Vas že vse boli. Hitro ste razdražena in večkrat jokate. — Revica! Denarja Vam manjka — pravite, da bi šli k zdravniku. Svetujem Vam, da greste k zdravniku, čeprav nimate denarja. Vam bomo pa zastonj naredili, kar

treba. Nič se ne bojte! Vaš želodec bo treba temeljito preiskati, morda bodo tudi rentgenovi žarki potrebni, da se stavi pravilna diagnoza (kaj Vam je). Oglasite se pri zdravniku, ki mu zaupate! Recite, da ste revni; od občine prinesite potrdilo ali od župnika, pa bo šlo.

Od srca do srca

Odgovori na pisma.

(Pomenki z gospo Selmo.)

Otožni cvet. Ne vem, kod je hodilo Tvoje pismo, da mi je prišlo šele za to številko v roko. Gotovo je prav, če si zadevo tako uredila po dobrem preudarku. Nič ne stori, če moraš tudi kaj trpeti radi tega, ko pa veš, da si prav storila. Upam pa, da maščevanje ne bo šlo tako daleč, da bi Ti v službi škodovalo. — Ali Ti je bilo zelo dolgčas, ko za božič nisi bila doma? Tudi Ti si bila med onimi, ki sem se jih spominjala pri jaslicah, četudi še nisem imela Tvojega lista. Ali si imela kaj uspeha pri nabiranju novih naročnic? Oglasi se še kaj!

Boleslava II. Upam, da Ti je jasno. Kod pa hodiš, da ni več glasu od Tebe? Bog Te živi!

Na razpotju. Prosim, ne predolgih imen, je škoda prostora. — Tvoji sorodniki imajo čisto prav: ali zakon, ali nič. Če se dovolj poznata in vesta, da sta primerna in vredna drug drugega, zakaj se ne bi poročila? Cesa pa hočeta še čakati? Bog Vaju blagoslovi!

Bela sestra. Hvala Ti za voščila! Nič ne stori, če so bolj pozna; saj vem, da prihajajo iz srca. Ali je bilo lepo pri polnočnici? Ali si tudi doma naredila jaslice? — Veš, da se včasih človeku ne ljubi delati, je pač ta vzrok, ker je utrujen, ali mu eno in isto

delo začne presedati. Zato je zelo dobro, da delo večkrat izpremenimo. Tvoje sedeče delo bi bilo zelo dobro večkrat prekiniti in izpremeniti. Sporoči mi način Tvojega dela, ali delaš na roko ali na stroj! Če pa ni mogoče dela izpremeniti, pa si moraš vsak večer po delu privoščiti pol ure izprehoda ali četrte ure gimnastike. Sporoči, kaj bi Ti bilo lažje in bova potem prihodnjic napravili načrt! Mislim, da zaradi izobrazbe Ti ne bo treba po svetu, saj imaš dovolj prilike za to doma. Ako mi do prihodnjic vse to odgovoriš, bova imeli dovolj dela. Lep pozdrav!

Zalostna. Sporoči mi, kako si svojo zadevo uredila, da se po tako dolgem času še vedno spominjaš nanjo! Ali dobivaš pisma, ki Te še vedno na to spominjajo? Kako se imaš doma in kaj delaš? Piši mi obširneje o vsem tem! Pozdravljena!

Tinka. V Tvojih letih se kaj rado zgodi, da je človek tako muhast, kakor opisuješ. Seveda se pa temu lahko odpomore, če se človek zna sam vzgajati in se vedno uči in trdno drži na vojkah. Tista beseda, da si smrti želiš, se mi zdi kar odveč. Ko bo smrt zares prišla, boš pa videla, kako se je boš branila, samo, če se bo dalo. Taka je pač brezskrbna mladost! Pozdrav!

Drugi odgovori pridejo v prihodnji številki na vrsto. Naj vse oprostite! Manjka prostora.

Okno v svet

Norveško pisateljico Sigrid Undset je sveti oče odlikoval s cerkvenim redom »pro ecclesia et pontifice«.

Članice Kat. žen. zveze za Nemčijo so v novembru priredile v Essenu za mlade matere tečaj za izdelovanje otroških igrač. Tečaja se je udeleževalo 43 mladih mater, ki so izdelale celo vrsto res otroku primernih igrač, deloma pa dobile pobudo za res otroško igranje v svojih domovih.

Kat. ženska zveza v Nemčiji se odlikuje tudi v oskrbi šolske mladine. V mnogih kmetških okrajih, kjer ima zveza svoje podružnice, prevzamejo članice preskrbo šolske mladine, zlasti slabotne, bolehnne, k tuberkulozi nagnjene, z dopoldansko južino. V času visoke mlečne produkcije v pomladnih in poletnih mesecih (sveža krma!) se zavežejo posamezni posestniki, da stavijo tem otrokom vsakrteri 5—20 l mleka brezplačno na dan. Dve članici zveze hodita od hiše do hiše, da

uredita dotok mleka na potrebno količino, sicer pride en dan preveč, drugi dan premalo mleka. Članice prekuhajo mleko v šolskih kuhinjah, ga otrokom razdele in pomijejo posodo. Ko se produkcija mleka zniža, morajo mleko pač kupovati; zato pa dobe od občin in dežel primerno podporo. — Cez jesen in zimo, ko je mleka malo, pa kuhajo za dopoldansko južino mlečne jedi: mlečni riž, zdrob i. dr. in oskrbujejo najpotrebnejše otroke.

V Oberammergau bodo v letošnjem letu zopet znane igre Gospodovega trpljenja. Kakor poročajo, je že zdaj več dni popolnoma razprodanih. Tudi iz Slovenije se pripravlja

izlet tja. Prijave sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani.

Od 7.—10. januarja t. l. je bil v Karlsruhe pomemben tečaj, ki ga je priredil Frauenbund (ženska zveza), vodila pa Klara Siebert, pisateljica znane knjige »Frau und Volk«. Vprašanja o zakonskem posvetovanju so bila na dnevnem redu. Splošen pregled razumevanja zakonske morale današnje dobe, temelji katoliške morale v zakonu, zakon s psihološkega in medicinskega stališča i. t. d., poleg tega pa temeljit razgovor žena, mater, zdravnic, profesorice je jasno pokazalo naloge, ki čakajo ženo na polju vzgoje, mladinske oskrbe in ženskega gibanja.

Dobre knjige

Sveto pismo novega zakona. Po naročilu dr. Antona Bonaventura Jegliča, ljubljanskega škofa, priredili dr. Fr. Jere, dr. Gr. Pečjak, dr. A. Snoj. Ljubljana 1925—1929. Izdala Bogoslovna Akademija kot 7. in 9. knjigo. — Prvi del: Evangeliji in Apostolska dela. Dodana je harmonija dogodkov iz življenja Jezusa Kristusa, kazalo mašnih evangelijev in dva zemljevida. Str. XVI, 430. — Drugi del: Apostolski listi in Razodetje. Dodano je kazalo mašnih beril in evangelijev ter en zemljevid. Str. XVI, 352. — Novi prevod je prirejen po grškem izvirniku in podaja božjo besedo točno, v lepem in gladkem slovenskem jeziku. Razdelitev in vsebino snovi ka-

žejo med besedilo vpleteni naslovi. Pod črto so dodane kratke, kritične opazke, ki pojasnjujejo težja mesta. Papir je najfinejši, tisk jasen in pregleden. — **Sveto pismo v vsako slovensko družino!** — Cene: Vsak del posebej stane: v platno vezan, marmoriran Din 48.—, v trepežen pegamoid, zgoraj zlata obreza Din 60.—, v polšagrinu Din 84.—, v celem šagrinu in bogato pozlačen Din 128.—. Oba dela skupaj vezana: v pegamoid in zgoraj zlata obreza Din 96.—, v celem šagrinu, bogato pozlačeno Din 180.—. Dobi se v vseh knjigarnah. Popusta 25% dobi, kdor naroči najmanj 10 izvodov skupaj naravnost pri Bogoslovni akademiji v Ljubljani (Rožna ulica 11).

Iz uredništva in uprave

Julija. »Našla sem biser«. Krajše in bolj določno bi bilo dobro. Preveč se ponavljajo isti izrazi.

Milica iz Snečive. Za pesem se terja, da z malo besedami veliko pove. Vsebina mora biti splošne veljave. Vaše vrstice spadajo v dnevnik, med osebne zapiske.

Velika solza. Sočutno nagovarjate cvetko: »Tožno glavica ti klone, k tlom nagiblje se telesce, mlado to življenje tone, burja lomi ti peresce«. Sicer poslane reči niso za javnost, Vam so pa vseeno v čast.

Zvesta. Še ni godno, morda se pa le razvijete in obrusite. Tupatam zašumi pevski vir. »Na gredi vrtnica blesti, ...v daljavi zarja spi.« —

Svobodanka. »V globini«. Vsebina pomembna. Obdelana pa premalo izrazito, jasno in kleno. Vprašanje je težko. Res je treba priznati, da so zraven dobrih mater tudi take, ki ne uživajo ljubezni in spoštovanja svojih otrok. Lepo od Vas, da ste rešila to vprašanje v prilog materi, češ, treba pogledati v globino duše in ondi odkriti ljubav! Tudi je prav, da poudarjate četrto božjo zapoved.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu.

Šest knjig za 20 dinarjev!! Kakšnih?

I. knjiga: **Umreti nočejo** je povest, ki jo je spisal najodličnejši sedanjí pisatelj Ivan Pregelj. Sam jo imenuje: **Zgodbe slovenske bolečine na Koroškem**. Iz nje bo zajel vsak bralec vso bridko bol naših bratov v Korotanu tik pred vojno, med njo in po njej. Pomembna povest ob desetletnici nesrečnega koroškega plebiscita!

II. knjiga: **Slovenska mati**. V tej knjigi so zbrani reki, pesmi in spisi slovenskih pisateljev o najlepšem, kar imamo: o naših mučenicah, trpin-kah — slovenskih materah. Nobena družina ne sme biti brez te ganljive knjige, ki bo vredna branja od roda do roda.

III. knjiga: **Smrt škodljivcem na sadnih rastlinah!** To ni klic vseh, ki imajo kaj vrta in posestva; to je sedaj zakon, ker oblast vidi, kako ogromno škodo delajo po drevju in drugih sadnih rastlinah razni zajedavci in mrčesi. Noben gospodar ne more utrpeti take prekoristne knjige. Knjigo krasi vse polno slik.

IV. knjiga: **Zgodovina slovenskega naroda**. Ta zvezek opisuje boj za slovenski jezik krog leta 1830, bolezní v tedanji dobi (kolero, čudno gobavost itd.).

V. knjiga: **Življenje svetnikov**, ki jih praznujemo konec aprila in v maju, opisuje ta zvezek. Življenjepisi svetnikov so bili vedno najboljše verskovzgojno čtivo.

VI. knjiga: **Koledar** za leto 1931 s prav koristno in velezanimivo vsebino, bogato ilustriran.

Te knjige dobiš, če se zapišeš v **MOHORJEVO DRUŽBO!**

Do 5. marca je še čas! Vpišeš se v župnišču, v Mariboru tudi v Cirilovi, v Ljubljani pri Novi založbi.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Najbolje urejena:

tiskarna
knjigoveznica
klišarna
kamen-, offsettisk
bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**NAJMODERNEJŠA
GRAFIKA
JUGOSLAVIJE**

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

VZAJEMNI ZA- VAROVALNICI

V LJUBLJANI,
Dunajska cesta 17

Podružnice:

Zagreb, Pejačevićev trg br. 15
Sarajevo, Vrbanja ulica br. 4
Celje, Breg šte. 33 - - -

Dober dan

polepša Vas

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE

Ta krema medlo prirodne barve naj se uporablja vsako uro, ker jo koža popolnoma upija. Ona je zmeraj nevidljiva, deluje vedno, ona je tajnost lepote.

S e n e s v e t i, n e m a ž e.

Elida Creme de Chaque Heure